

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
AZƏRBAYCAN DÖVLƏT İQTİSAD UNİVERSİTETİ

İxtisas: 050321– DİZAYN

Qrup: 774

BURAXILIŞ İŞİ

Mövzu: “Hippi” üslubu və onun moda sferasındakı yerinin təhlili

_____

Tələbə: Şamilzadə Aytən Yaşar qızı

Rəhbər: müə.l.Dadaşova Aida Sahib qızı

Kafedra müdiri: s.ü.f.d.Məmmədova Lalə Hamlet qızı

BAKI – 2018

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
AZƏRBAYCAN DÖVLƏT İQTİSAD UNİVERSİTETİ

Fakültə “Texnologiya və dizayn” Kafedra “Dizayn”.

İxtisas: 050321– DİZAYN.

Təsdiq edirəm:
Kafedra müdiri

“ 04 “ yanvar 2018

BURAXILIŞ İŞİ ÜZRƏ
TAPŞIRIQ

Qr.№ 774 Şamilzadə Aytən Yaşar qızı
(soyadı, adı, atasının adı)

1.Mövzunun adı: “Hippi” üslubu və onun moda sferasındakı yerinin təhlili

Universitetin « 04 » yanvar 2018-ci il № 2/4/2018
əmrilə təsdiq edilmişdir.

2.Mövzu üzrə tapşırıq: “Hippi” üslubu və onun moda sferasındakı
yerinin təhlili

3.Hesabat – izahat yazısının məzmunu / işlənəcək sualların siyahısı /

1.Giriş 2.XX əsrin 50-60-cı illərində moda aləmində baş verən dəyişikliklər

3.Müasir modada üslub anlayışı, onun xarakter xüsusiyyətləri. 60-cı illərdə “hippi
dəbi”üxtəlif altmədəniyyətlərin yaranması, ideologiyası, geyimləri və atributları

4.“Hippi” hərəkatının yaranması, fəlsəfəsi və xüsusiyyətləri 5.Geyimdə “hippi”
üslubu. Oxşar və ondan törəmə üslublar. “Hippi” üslubu interyerdə 6.Hippi
hərəkatının tərəfdarlarının geyimləri

4.Qrafiki materiallar _____

5.Tapşırığın verilmə tarixi 04 yanvar 2018-ci il

6.İşin təhvil verilmə müddəti 05 iyun 2018-ci il

TƏLƏBƏ _____ A.H.Şamilzadə
/imza/

RƏHBƏR _____ müə.A.S.Dadaşova
/imza/

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti “Texnologiya və Dizayn”
fakültəsinin 774 qrup tələbəsi Şamilzadə Aytən Yaşar qızı tərəfindən
““Hippi” üslubu və onun moda sferasındakı yerinin təhlili”
mövzusunda yerinə yetirilmiş buraxılış işini

R E F E R A T I

Buraxılış işi giriş, 3 bölmədən, 52 səhifədən, 5 şəkildən ibarət olmaqla aşağıdakı məsələləri əhatə edir:

I Bölmədə **“Müasir üslublar və 60-cı illərdə dəb aləmi”** – 60-cı illərdə dəb dünyasında baş verən dəyişikliklər, yeniliklər və müasir dövrimizdə əsas üslublardan törəmə üslublar və 60-cı illərin “hippi dəbi” araşdırılmışdır.

II Bölmədə **“Altmədəniyyətlər, hippi hərəkatı və üslubu”** - burada altmədəniyyət anlayışı açıqlanmış, müxtəlif zamanlarda mövcud olmuş altmədəniyyətlərdən bəhs edilmiş, hippi hərəkatının yaranması səbəbləri və üslubun necə formalaşması və hansı sahələri əhatə etməsi məsələləri göstərilmişdir.

III Bölmədə **“Hippilərin geyimləri və üslubun moda sferasında yeri”** – hippi hərəkatının tərəfdarlarının geyimlərinin xüsusiyyətləri araşdırılmış və bu üslubdan müasir moda sferasında hansı şəxslərin, dəb evlərinin istifadə etməsi və hippi obrazını yaratmaq üçün necə geyinmək lazımdır məsələləri işıqlandırılmışdır.

Buraxılış işi nəticə və təkliflər də daxil olmaqla istifadə olunmuş ədəbiyyat siyahısı ilə tamamlanır.

MÜNDƏRİCAT

	Səh.
Giriş	5
 BÖLMƏ I. MÜASİR ÜSLUBLAR VƏ 60-CI İLLƏRDƏ DƏB ALƏMİ	
1.1. XX əsrin 50-60-cı illərində moda aləmində baş verən dəyişikliklər.....	7
1.2. Müasir modada üslub anlayışı, onun xarakter xüsusiyyətləri. 60-cı illərdə “hippi dəbi”.....	12
 BÖLMƏ II. ALTMƏDƏNİYYƏTLƏR, HİPPİ HƏRƏKATI VƏ ÜSLUBU	
2.1. Müxtəlif altmədəniyyətlərin yaranması, ideologiyası, geyimləri və atributları.....	16
2.2. “Hippi” hərəkatının yaranması, fəlsəfəsi və xüsusiyyətləri.....	20
2.3. Geyimdə “hippi” üslubu. Oxşar və ondan törəmə üslublar. “Hippi” üslubu interyerdə.....	27
 BÖLMƏ III. HİPPİLƏRİN GEYİMLƏRİ VƏ ÜSLUBUN MODA SFERASINDA YERİ	
3.1. Hippi hərəkatının tərəfdarlarının geyimləri.....	34
3.2. “Hippi” üslubunun moda sferasında yeri və bu üslubda geyimlərin uyğunlaşdırılması.....	40
NƏTİCƏ VƏ TƏKLİFLƏR	44
İSTİFADƏ OLUNMUŞ ƏDƏBİYYAT SİYAHISI	46
ƏLAVƏLƏR	47

GİRİŞ

Dəb dəyişkəndir, sabit olmayıb yenilik, axtarış və yaradıcılıq üçün nə isə bir canlı təkan rolunu oynayır. O, müəyyən zaman kəsiyində müvəqqəti hökmranlıq edən obraz və formaların dəyişməsidir. Dəb sözünün mənası fransız sözü “mode”, latın sözü “modus”dan götürülüb və mənası ölçü, üsul, obraz, qayda, göstəriş deməkdir. “Dəbə uyğun geyinmək” ifadəsi ilk dəfə XVII əsrdə fransız saray dəbi Avropa üçün nümunəyə çevrilən dövrlərdə yaranıb. İstənilən modelyerin uğuru cəmiyyətin əhval-ruhiyyəsini tuta bilməq qabiliyyətindən asılıdır. Belə ki, dəbi ilk növbədə müəyyən zaman periodunda məhz cəmiyyətin əhval-ruhiyyəsi, arzuları, idealları və istəkləri diktə edir.

Məlum olduğu kimi dəb təkrarlanır və onilliklər keçəndən sonra yenidən qaydır. Dəbin dilini müxtəlif dəb istiqamətlərini və mövsümi kolleksiyaları araşdırmaqla, jurnallar oxumaqla, ildən ilə modelyerlərin işlərini izləməklə həm mənimsəmək, həm də öyrənmək olar. O, zövqü inkişaf etdirməyə, təcrübədən keçirmək, bu qədər müxtəlifliyin içində məhz yaraşanı və uyğun gələni tapmağa kömək edir.

Üslub dəblə sıx qarşılıqlı əlaqədə olsa da, onunla bağlı məsələlər bir qədər qəlizidir. İlk növbədə üslub – insanın şüurlu şəkildə seçimidir. O, həmçinin böyük miqdarda imkanlar arasından məhz insanın dünyagörüşünə və daxili vəziyyətinə həmahəng gələni seçə bilməkdir.

Bununla belə, dəb və üslub bir birini hər yerdə və müxtəlif zaman kəsiklərində təqib edir. Hər bir insanın daxilində eyni zamanda həm sosial standartlara uyğun olmaq və özünü ifadə edə bilmək istəkləri mübarizə aparır. Dövrümüzdə müxtəlif sayda üslublar var ki, hər bir insan özünə uyğun olanı seçir və bununla da özünü ifadə edir. Dəbdə əsasən idman, klassik və romantik üslublar ayırd edilir, yerdə qalan üslublar onlardan törəmə üslublardır. Məsələn: kajual, derbi, işgüzar, ekstravaqant, etnik, minimalizm, safari, militari, vamp, disko, teddi-qelz, qarson, oversize-look, folklor və çoxlu sayda digər üslublar. Bəzi üslublar var ki, onlar müəyyən idelogiya

ətrafında birləşmiş insanlar tərəfindən meydana gəlib və xüsusən də gənc kütlələr arasında geniş populyarlıq qazanıb. Belə üslublara ilk növbədə hippi, zutis, panklar, modlar, qotlar, skinhed və digər altmədəniyyətlərin irs qoyub getdiyi və bu gündə davamçıları olan üslublar aid edilir. Onların arasında 60-cı illərdə bütün dünyanı cənginə almış “hippi” üslubu xüsusilə qeyd olunur.

Bölmə I. MÜASİR ÜSLUBLAR VƏ 60-CI İLLƏRDƏ DƏB ALƏMİ

1.1. XX əsrin 50-60-cı illərində moda aləmində baş verən dəyişikliklər

XX əsrin 50-ci illəri yüksək modanın son onilliyi olmasına baxmayaraq, dünya moda aləmində özünəməxsus izlər qoymuş və bir çox tanınmış modelyerləri dəb aləminə bəxş etmişdir. Bu dövrdə modelyerlər böyük əhəmiyyət kəsb etdikləri üçün onların ekstravaqant fikirləri zövqlü görünmək istəyən geniş kütlələrə böyük təsir göstərirdi.

50-ci illərin gözəllik etalonu incə bel, gözəl sinə, kral qaməti və maili çiyinlər hesab olunurdu. O dövrdə qadınlar gündəlik həyatda köynək-donlar, qatlamalı ətkli ikili kostyumlar geyinir, ən dəbli boyun bəzəyi qismində mirvarilərdən istifadə edirdilər. 50-ci illərin tufliləri ensiz, itiburunlu, getdikcə nazıqlaşən hündür və ya orta hündür dabanlı olurdu. Az hallarda burun hissəsi kəsik olan tuflilərə də rast gəlinirdi. Axşam gəzintisinə çıxmaq üçün ipək və ya parçadan hazırlanan üstü açıq ayaqqabı variantından istifadə olunurdu. Onları çox vaxt strazlarla bəzədilmiş toqqalarla tamamlayırdılar. Bu illərdə dabansız tuflilər - baletkalar da dəb həvəskarlarının qarderobunda özünəməxsus yeri almışdı. İncə mirvaridən hazırlanan bəzək əşyaları 50-ci illərin trendinə çevrilmişdi. Mirvaridən hazırlanan boyunbağları həm gündəlik həyatda, həm rəsmi tədbirlərdə, hətta evdə belə istifadə edən qadınlar var idi.

50-ci illərin şlyapaları geniş kənarları olmağına baxmayaraq üst hissəsi həmişə kiçik və hamar olurdu. Onları havalı yığılmış və ya hamar daranmış saçların üstündən geyinirdilər. Əlçəklər dəbi izləyən qadınların ən vacib aksesuarlarından biri sayılırdı. 50-ci illərdə enli kəmərlərdən də çox istifadə olunurdu. O illərin makijajı ildə iki dəfə dəyişir, rəng qamması geyim və aksesuarlara uyğun çalarlarda seçilirdi. Ağ dəri, parlaq dodaqlar, sürmə çəkilməmiş gözlər qadınların sevimli makijajı idi. Saçlar hamar və dalğalı, çənəyə və ya çiyinə kimi qısa ola bilirdi. Taxma zülflər, şinyonlar və at quyruğu saç düzümü bu illərdə geniş yayılmışdı.

Dəlisov 60-ci illər: hippy, op-art və “kağız” dəbi kimi bir çox gənc altmədəniyyətlərin onilliyinə çevrildi. Avropa və Amerika yeniyetmələri öz ölkələrinin siyasətinə qarşı çıxır, ikinci əl geyimlərdən istifadə etməklə cəmiyyətə öz

neqativ münasibətlərini nümayiş etdirirdilər. Bütün bunlarla yanaşı, 60-ci illərdə ən qeyri-adi dəb istiqaməti kosmik üslub olmuşdur. Dizaynerlər yeni perspektivlərdən ilhamlanaraq qəribə, “yadelli” modellər hazırlayırdılar. “Kosmik dəb”də pionerlərdən biri sayılan dizayner Andre Kurrej olmuşdur ki, onun pərəstişkarları aylı çəkmələr və tennis topu formasında günəşdən qoruyucu eynəklərdən istifadə edirdilər. Kurrej uşaq donlarına bənzər qısa don hazırlayır və onları qeyri-adi aksesuarlarla bəzəyirdi. Bu cür modellər üçün təbii yox, sintetik, plastik və ya vinil kimi süni materiallar daha çox uyğun gəlirdi. “Plastik” və “vinil” tendensiyalarla birgə bu dövrdə dəb dünyasında “kağız partlayışı” da hökm sürürdü. Kağız modellər iki rəng kombinasiyasında olurdu: qara-ağ və sarı-qara-qırmızı. Kolleksiyanı “rənglərin partlayışı” adlandırır, qayçıların köməyi ilə dəyişməyi və kağız vərəqdən istifadə etməklə bərpa etməyi məsləhət görürdülər. Bu cür paltarları 5 dəfəyə qədər geyinmək olurdu və “kağız” dəbinin modelləri yalnız xüsusi mağazalarda satılırdı.

Pop-art üslubunda şəkillərdən bir çox dizaynerlər öz modellərində istifadə edirdilər. Adi obyektlərin parçaya çoxsaylı köçürülməsi 1960-cı illərin parlaq tendensiyalarından sayılırdı.

Kütləvi geyimdə geniş əksini tapmış cərəyanlardan biri də op-art üslubu idi. Bu üslubda yerinə yetirilmiş şəkillər işıq effektləri, ağ və qara rənglərin kontrastı əsasında qurulurdu. İnsan hissələrini optik effektlər vasitəsilə ifadə etmək tendensiyası 1950-ci illərdə yaransa da, yalnız 1960-cı illərin ortalarında hər yerdə geniş yayıldı. Ağ-qara kontrast lövhələr insanlarda tez-tez başgicəllənməsi yaratmasına baxmayaraq, modelyerləri op-art üslubu qrafik sadəliyinə və yeniliyinə görə cəlb edirdi. Adətən, bu cür geyimlər sadə biçimlərdə olur, parça üzərində çəkilmiş çoxlu sayda rəsmlərlə, təhrif olunmuş həndəsi fiqurlarla, stilizə edilmiş dairə və monoxrom spiral və zolaqlarla geyimin sadəliyi kompensasiya olunurdu.

60-cı illərin dəbli simvollarından biri də Emilio Puççinin “psixodelik” rənglərdə parlaq abstrakt şəkilləri idi. O dövrdə həndəsi printlər dəbdə idi və bir çox adla tanınan modelyerlər və kütləvi geyim istehsalçıları ondan istifadə edirdilər. 60-cı illər sintetik və bütün süni olan hər şeyin dövrü idi. Sintetik parçalar kütləvi dəbdə geniş yayılmışdı, belə ki, onlar rahat, praktik hesab olunur, istifadə zamanı əzilmir və

asan yuyulur, həm də çox ucuz olurdular. Eksentrik moda yeniyetmələr arasında daha tez yayıldı. Modelyerlər dəlisov aksesuarların böyük müxtəlifliyini və rəng kontrastlarını təklif edirdilər. 1960-cı illərdən başlayaraq dizaynerlər incəsənətin digər sahələrində ideyalar axtarmağa cəhd göstərir, bununla göstərməyə çalışırdılar ki, gözəllik daimi deyil, dəyişən kateqoriyadır.

Əfsanəvi 60-cı illər – azad və ekspressiv, gənclərin dəbi adlandırılan dəbdəbəli nümayişlərin dövrü, eləcə də dünya moda tarixinin ən parlaq onilliyi idi.

Yeni təzahür – gənclərin dəbi 1950-ci illərdə yarandı. Mühəribədən sonrakı illərdə həyat səviyyəsinin yüksəlməsi ona gətirib çıxardı ki, iqtisadi cəhətdən asılı olmayan gənc nəsillər formalaşmağa başladı. Artıq 1960-cı illərə doğru bir çox gənc maddi cəhətdən valideynlərindən asılılıqlarını itirdilər və onlar xüsusi olub, heç kimə oxşamamaq, yeni nəslin fərqləndirici xüsusiyyətlərini vurğulayan “öz” musiqilərinə qulaq asmaq və “öz” geyimlərini geyinmək istəyirdilər. Belə olan halda, dəbli geyimlərin istehsalçılara yalnız gənclər üçün işləmək sərfəli oldu. Bütün bunlarla yanaşı, elmi-texniki tərəqqi artdığı üçün dünyaya təhsilli insanlar lazım idi. Məhz buna görə də 60-cı illərdə təhsilə olan maraq daha da artdı. Artan tələbə mühitində, əlbəttə ki, etiraz hərəkatları da meydana gəlməyə başladı. Cavanların öz idolları, yeni pərəstiş etdikləri şəxslər yaranır və onlar kino ulduzları deyil, gənc musiqi hərəkatlarının liderləri: 60-cı illərin xarizmatik şəxsiyyətləri - Elvis Presli, Bill Heyli, Con Lennon, Cimi Hendriks, Cim Morrison və başqaları idi.

Fransa dəb qanunvericiliyi, yeni onilliyin başlanmasına baxmayaraq, hələ də “zərif qadınlıq” üslubunu – eleqant don və kostyumlar, əlcəklər və mirvari və s. təklif edirdi. 1960-cı illərin əvvəllərində dünya modasının paytaxtı Parisdən Londona köçürüldü. Hələ 1950-ci illərin ikinci yarısında, Londonda yerləşən və 1960-cı illərdə dünyanın ən dəbli küçələrinə çevrilən Karnabi-strit və Kinqs-Roudda gənclər üçün alternativ mağazaların açılmasına başlanıldı. London ilk şəhər idi ki, burada dizaynerlər yalnız gənclər üçün geyimlər hazırlayırdı. Məhz Londonda azadlığın simvolu, 60-cı illərin ən səs-küylü geyimi olan mini-ətəklər işıq üzü gördü. 1962-ci ildə əfsanəvi Meri Kvant uzunluğu mini olan əyşələrin ilk kolleksiyasını nümayiş etdirdi. “London üslubu” adlandırılan yeni üslub bütün dünya gənclərinin rəğbətini

qazandı. Bu üslubu seçənlər “gözəl zövq” ənənələri və eleqantlığı riyakarlıq hesab edərək inkar edirdi. Yeni üsluba eyni zamanda yeni saç düzümləri də tələb olunurdu. O dövrdə səliqəsiz, havalı yığılmış saç düzümü çox sevilən və istifadə olunan saç düzümünə çevrildi. Dəb aləmi havalı saç düzümü tərəfdarları ilə həndəsi saç kəsimi edənlər arasında bölünmüşdü. Bununla yanaşı, günümüzdə də geniş istifadə olunan və 1960-cı illərdə dəb aləminə daxil olan şinyonlar o zamanlarda olduğu kimi günümüzdə də az istifadə olunmur .

Sırf gənclər üçün geyim hazırlayan stilistlər digər ölkələrdə də yayılmağa başladı. Hazır geyimlərə olan marağın geniş vüsət alması yüksək moda evlərinin müştərilərinin sayının azalmasına səbəb oldu və bu da nəticə etibarlı ilə onları təcili olaraq öz pred-a-porte xəttini yaratmaq məcburiyyətində qoydu. Bütün bu çətinliklərə baxmayaraq, 60-cı illərin ortalarında yüksək moda öz mövqeyini qoruyub saxlaya bildi. Londonda yaranmış gənclik kultu kosmik üslubu yaratmış məşhur modelyer Andre Kurrejin sayəsində fransa podiumuna keçid aldı. O, pred-a-porte qismində qadınlara şalvarlı kostyumlar, bel xəttini vurğulamayan trapesiyabənzər siluetdə donlar, ikibortlu jaketlər geyinməyi təklif edirdi. Sevimli ağ, qara və boz rənglərin uyğunluğunu Kurrej, narıncı, yaşıl, sarı və çəhrayı rənglərlə birləşdirdi. “Kosmik üslub”da Pako Raban kimi modelyerlər də geyimlər hazırlayırdı. O, metal və plastıkdən geyimlər hazırladı və 1966-cı ildə plastik aksesuar və bəzək əşyalarının kolleksiyasını nümayiş etdirdi. 60-cı illərdə Pyer Karden də öz kosmik kolleksiyasını podiuma çıxartdı. Onun modelləri istifadəçilər üçün daha münasib idi. Karden metal və plastik elementləri olan qısa, trikotaj, dəri və ya sintetik parçadan böyük qol yeri olan “kosmik” sarafanlar təklif edirdi. Pyer Kardenin vizit kartı həndəsi dekor və biçimin həndəsi xətləri hesab olunurdu. Super-mini və hündür çəkmə uyğunluğu dəbə onun sayəsində daxil olub. ABŞın avanqard dizaynerlərindən biri, eksperimentator Rudi Qernrayx elə bir geyim ərsəyə gətirdi ki, bununla o, əks cinslər arasındakı sərhədləri aradan qaldırdı. Qernrayx 1964-cü ildə büsthaltersiz geyinilən şəffaf qadın bluzlarını nümayiş etdirdi. O, ilk amerıkan dizaynerlərindən biri idi ki, sintetik, vinil və plastik materiallardan don, ayaqqabı və bəzək əşyalarında şəffaf yamaqlar şəklində istifadə edirdi. O, 1966-cı ildə kolqotka və ayaqqabı da daxil olmaqla kostyumun

bütün elementlərini heyvan dərisini imitasiya edən şəkillərlə dekor edilmiş “Total look” ansamblını təqdim etdi.

Ümumiyyətlə, o dövrün dəbi qeyri-təbiiliyə meyilli idi, belə ki, şinyon, taxma kirpiklərdən, pariklərdən, bəzək əşyalarından çox istifadə olunurdu. Plastikdən iri parlaq bəzək əşyaları, süni daş-qaş, polimer materiallardan ayaqqabı və aksesuarlar, plastik sağanaqlı iri eynəklər bu illərdə xüsusilə dəbdə idi. Qou-qou adlandırılan, dəridən və ya sintetik materialdan hazırlanan alçaq dabanlı, dar və ya enli, oval burunlu yüksək qadın çəkmələri geniş şöhrət qazandı. Mini uzunluğunun dəbə gəlməsi ilə əlaqədar olaraq bu çəkmələr geniş yayıldı. Qou-qou çəkmə dəbinin təbliğatçıları fransız modelyerləri Andre Kurrej, Pyer Karden və ingilis modelyeri Meri Kvant olmuşdur. Belə ki, onların kolleksiyalarında mini modellər çox zaman hündür, ayağa oturan çəkmələrlə uyğunlaşdırılırdı. Bu fikir bir çox dizaynerlər tərəfindən mənimsənilmiş və bir çox ayaqqabı istehsalçıları bu dəbli çəkmələrin kütləvi istehsalına başladılar.

Beləliklə, geyimdə kosmik motivlər, parlaq rənglər, iri aksesuarlar, yaylıqlar və mini-ətəklər 60-cı illərin üslubunun ən parlaq tendensiyaları sırasında idi.

1.2. Müasir modada üslub anlayışı, onun xarakter xüsusiyyətləri.

60-cı illərdə “hippi dəbi”

Moda - odur ki, bu günkü günlə müəyyən olunur: həyat ritmi, insanların maddi və mənəvi ehtiyacları, sənayenin imkanları və s. Stilist təkcə incəsənət sahəsində deyil, eyni zamanda material, rəng və fakturaların yeni texniki işlənməsi, məmulatların emalının yeni texnoloji metodları haqqında daimi informativ əlaqəyə malik olmalı, öz təkliflərini bazar xüsusiyyətləri ilə uyğunlaşdırmalı və ehtiyaclara uyğun model variantları işləyib hazırlamalıdır. Dizayn insanın sosial-mədəni ehtiyaclarını əşya formaları dilinə çevirir və onları istehsal sistemi vasitəsilə reallaşdırır. İstənilən bir geyimin hazırlanması zamanı hər hansı üslublardan birinə istinad olunur. Dəb aləmində əsas üslublara klassik, romantik, folklor və idman üslubları aid edilir ki, bir çox üslublar bunlardan törəmə sayılır. Ənənəvi üslubları bir qədər kənara qoyub digər üslubları nəzərdən keçirsək görürük ki, çoxlu sayda bir-birindən maraqlı və xüsusiyyətlərinə görə həm oxşar, həm də fərqli üslublar mövcuddur. Üslub dəbdən fərqli olaraq, bizim özümüzü neçə gördüyümüzü əks etdirir. O, özünü dərk etməkdir və təkcə geyimə deyil, eyni zamanda bizim davranışımıza, reaksiyalarımıza və bütünlükdə həyatımıza da aid edilir. Əgər dəb başqasının dünyagörüşünü ifadə edərsə, onda üslub özünü ifadə üsulu olub insanın öz portretinə şəxsi xətti, ştrixidir. O, maneralar, davranış və geyim vasitəsilə ətraf dünyaya insanın özü haqqında hekayəsidir, eyni zamanda bir insanı digərindən fərqləndirən vasitədir. Dəb geyimdə, üslub isə onu daşıya bilən insandır əbəs yerə deyilməyib.

Üslubun əsası kimi insanın şəxsi xüsusiyyətlərinin götürülməsi, onun geyimlə birgə harmonik uyğunluq təşkil etməsi üçün vacib amillərdəndir. Öz üslubunu tapmaq - öz daxili və xarici aləmin arasında harmoniyanı tapmaq və onu geyim və digər vasitələrlə ifadə edə bilməkdir. Ümumi ideyada estetik vahidliyin olub olmamasını müəyyən etmək üçün üslubun özünün müəyyən qaydaları var: proporsiyaların gözlənilməsi; tərkib hissələrin öz aralarında uyğunluğu; makiyaj, geyim, saç düzümü, aksesuarların zamana və şəraitə uyğunluğu; obrazda hədd

aşmama; üslubun insan haqqında informasiya daşıyıcısı olması. İnsanı “geyiminə görə qarşılayırlar” ifadəsində insanın sosial təsəvvüründə geyimin necə önəmli rol oynadığı vurğulanmışdır. O şəxsin xarici görünüşünə forma verir, insanın sosial durumu, iqtisadi imkanları, estetik zövqü, hansı peşə sahəsinə mənsubluğu haqqında məlumat verir. Müasir moda müxtəlif üslub istiqamətlərinin geniş diapazonunu təqdim edir. Bu cür üslub eklektizmi gözəl geyinmək imkanları ilə yanaşı, özünü ifadə edə bilmək üçün şərait yaradır. Ötən illərin dəbi konkret olduğu üçün əsasən ümumqəbul edilmiş geyim üslubu üzrə hamı geyinirdi. Günümüzdə çoxlu sayda variantların təklif olunması aktual olub, insanların hərəkət azadlığını məhdudlaşdırmır və ona öz kombinasiyasını seçmək imkanını təqdim edir. Geyimdə fərdi üslubun formalaşdırılması və ya dəyişdirilməsi əsasən iki qrup faktorların təsiri altında baş verir. Onlardan biri insan fərdi xüsusiyyətləri, digəri isə onu əhatə edən ətraf mühitdir. Geyim üslubunun seçilməsi zamanı təbiətdən insana verilənləri nəzərə almamaq olmaz. Üsluba insanın yaş xüsusiyyətləri, təhsil və tərbiyə, ətraf mühit, təbiət faktorları, sosial mühit, iş fəaliyyəti, insanın sağlam həyat tərzini çox böyük təsir göstərir. Bizim dövrün üslubu hələ öz konkret adını tapa bilməyib, belə ki, onun əsas xarakter xüsusiyyəti müxtəliflilikdir. Modada üslub həmişə istiqamətləndirən konkret konseptual karkasdır. Əlimizə aldığımız istənilən əşya bu və ya hər hansı bir digər üsluba aid olur. Geyimdə üslub xarakter əlamətlərin, geyim əşyalarının və aksesuarların uyğunluğu ilə müəyyən olunur.

Lakin tarixən formalaşmış elə üslublar var ki, onlar yaddaşlarda xüsusi olaraq qalmışdır. Yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi geyimdə üslub özünü ifadədir və 60-cı illərdə hippie hərəkətinin tərəfdarları öz fikirlərini dünyaya məhz bu cür çatdırmağa çalışmışlar. Onların yaratdığı üslub digər üslublardan bir çox cəhətləri ilə fərqlənirdi. İlk növbədə qadın və kişi geyimləri, aksesuarları, saç düzümləri arasında elədəböyük fərq yox idi. Onların geyimləri hansı peşə sahəsinə mənsub olduqları haqqında məlumat vermir, proporsiyalar o qədər də gözlənilmirdi. Hippilərin üslubu yalnız onların ideologiyasını tərənnüm edirdi. Müəyyən dövr keçəndən sonra bu üslubun da özünəməxsus karkası formalaşdı. Artıq bir sıra xarakter cəhətlərə görə geyimin hippie üslubuna aid olub olmamasını müəyyənləşdirmək mümkündür.

Belə ki, 60-cı illərin dəbinin qaydasını – “heç bir qayda yoxdur” kəliməsi ilə ifadə etmək olar. Hər şey - 60-cı illərin əvvəlində rəngsiz və konservativ üslublar yavaş-yavaş aradan çıxdı. Bir çox hippilər rok ulduzları kimi bahalı geyimlər almağa imkanları yox idi. Buna baxmayaraq alababat qarderob hazırlamaq olardı: bunun üçün köhnə deşilmiş cinsləri götürüb deşikləri rəngli yamaqlarla yenidən tikirdilər. Əgər cinslər çox dar olurdusa onları kənar tikişlərdən söküb üçbucaq formalı parça hissələri tikirdilər. Nəticədə əla klyoş-cinslər alınırdı. Çox bahalı olmayan bandana, köhnə gödəkçə, bir neçə feneçka və obraz tamamlanırdı. Klyoşlar zolaqlılardan cinslərə kimi, qarışıq, aşağı kəmərlili göbəyi açıq və dəri olurdu. Üst hissə zənci köynəklərindən tutmuş parlaq rənglənmiş afrika daşiki və orta şərq kaftanlarından, tay-day və ipək haşiyəli kişi köynəklərinə kimi dəyişirdi. Qızlar hind sariləri, Yava və Balidən olan saronglar geyinirdilər. Saçaq, dəri, batik, cins, hind pambığı və ipəyi çox məşhur idi. Geyimlər üzərində meydana gələn op-art, fraktal obrazlar və psixodelik motivlər başları gicəlləndirdi. Ayaqqabı səndəllərdən zəncirbəndli çəkmələrə kimi, platforma və boyalı parlaq dəridən tuflilərə qədər dəyişirdi. Kəndli geyimi, uzun qatlamalı ətəklər də dəbdə idi. Meksika, hind və marrokkən gümüşündən hazırlanmış zinnət əşyaları xüsusi əhəmiyyətə malik idi. Bilərziklər, üzüklər, qulaq-burun üçün halqalar, kosert və gecə əyləncələrində xüsusilə topuğa bilərziklər taxırdılar. Boyunbağlılar sülh simvolları, qaldırılmış yumruq, in-yan və digər şərq simvolları ilə bəzədilirdi. Makiyajda ya gözlər vurğulanır, ya da üzdə tamamilə qarışıqlıq olurdu. Gözlər güclü boyanmış, kölgələr çox parlaq, kirpiklər “ağır” tuşla bolluca boyanmış və alternativ olaraq demək olar ki, tamamilə makiyajsız(bədən rəngi kölgələr, təbii çalarlı tuşlar), “vəhşi” şokedici çalarlarda olurdu. Qaşlar təbii, sıx və pırtlaşıq olurdu. Dodaqlar maksimal təbii, dodaq boyası olmurdu və yaxud ekstremal rənglərdə məslən yaşıl və qara rəngdə olurdu. Sifət sağlam görünürdü. Ətirlərə qarşı da dəb var idi. Hippilər olan hər yerdən gözəl ətirlər gəlirdi. “Çiçəklərin övladları”ndan adlarına uyğun ətir gəlməli idi: qızılgül, lavanda və digər çiçək ətirləri. “Patçouli” ən geniş yayılmış ətirlərdən idi, belə ki, o marixuananın iyini gizlədə bilirdi. Kişilər arasında səndəl və mask ağaclarının ətirləri məşhur idi. Onlar ikinci əl mağazalardan və “sandıqdan” çıxarılmış köhnə geyimləri

dəyərləndirirdilər. Hippi hərəkatının kuliminasiyası 1967-ci ildə baş tutdu. “Alternativ” mağazalarda təbii parçalardan geyimlər, etnik paltarlar və hətta könəlmiş effektli əşyalar görünməyə başladı. 1967-ci ildə Londonda “hippi dəbi”nin ilkin nümayişi keçirildi. 1968-1969-cu illərdə dəbdə eyni zamanda üç uzunluq mövcud idi – mini, midi və maksi. 1969-cu ilə Parisdə şalvarlı kostyumların əsl parlayışı baş verdi. 1960-cı illərin sonu çox müxtəliflik və eklektizmlə xarakterizə edilir. İlk dəfə dəbdə bu qədər üslublar bir arada idi: retro, etnik, qaraçı, folklor və tarixi kostyumların elementləri. Dəb daha çox demokratikləşir, ciddi qaydalar diktə etmir və hər kəsə öz fərdiliyini göstərməyə imkan verir.

Məhz hippilər etno, folklor, retro və uniseks üslublarının yaranması üçün ilham mənbəyi olmuşlar. Onların sayəsində maksi uzunluq dəbə gəldi, qadın şalvarları aktualaşdı.

Bölmə II. ALTMƏDƏNİYYƏTLƏR. HİPPİ HƏRƏKATI VƏ ÜSLUBU

2.1. Müxtəlif altmədəniyyətlərin yaranması, ideologiyası, geyimləri və atributları

Altmədəniyyət – onların dünyagörüşünü müəyyən edən spesifik maraqlara əsasən birləşmiş insanlar qrupunun mədəniyyətidir. Altmədəniyyət termini altında dəyərlər, göstərişlər sistemi, həyat üslubları və davranış üsulları daha kiçik sosial ortama aid edilir. Altmədəniyyət ayinləri, atributları dayanıqlı davranış obrazı kimi, eləcə də dəyərlər, bir qayda olaraq, hökmranlıq edən mədəniyyətin dəyərlərindən fərqlənsə də, yenə də onlarla əlaqəlidir.

“Gənc” altmədəniyyətlər üçün birgə dəyərlərin, danışıq və davranış üslublarının yaradılması xarakterikdir. Nəticədə, öz yollarının axtarışı zamanı, “gənc” qruplar hamı üçün əhəmiyyətli olan dəyərləri zamanla sınıyaraq formalaşdırırlar.

Beləliklə, gənc altmədəniyyət nümayəndələrinin xarici fərqləndirici obrazının yaradılmasında cəmi iki istiqamət ayırd edilirdi: onların bir qrupu ümumqəbul olunmuş dəyərləri elə kökündən dəyişməyə çalışırdılar ki, onların geyimləri sosial həyatın “normal” nümayəndələrinin nəzərində belə çağıran və əxlaqsız görünürdü. Bu cür üsul - şüurlu xarici uzaqlaşma, çoxluğun inkar və nifrət etdiyinə müraciət hesab olunurdu. Bu hippy altmədəniyyəti üçün xarakterik xüsusiyyətdir. Bundan başqa bura roker, metalist, pank və skinhed altmədəniyyətlərinin nümayəndələrində öz təcəssümünü tapmış xarici qıcıqlandırıcı obrazın daha da şiddətləndirilməsi aid edilirdi. İkinci istiqamət xarici görünüşün şüurlu şəkildə yaxşılaşdırılması idi ki, bu da müəyyən dərəcədə epataj hesab olunurdu.

İmic insanın xarici görünüşü haqqında verilənlər əsasında deyil, onun psixikasına görə formalaşa bilər və fikir həm birinciyə əsasən, eləcə də xarakter, temperament və digər xarakter xüsusiyyətlər əsasında da qiymətləndirilə bilər. İmicin sistemli xarakteri imkan verir ki, bir görünən xüsusiyyət kütləvi şüurda müvafiq xarakteristikalar formalaşdırsın. Gənc altmədəniyyətlərin imici şifahi, vizual, etik, estetik ifadə və davranışların müxtəlif formalarından yararır, subyekt qismində onunla birbaşa və ya aralıq vasitə ilə kontakta daxil olur. Hər bir altmədəniyyət üçün həm davranışda, eləcə də geyim və atributlarında fərdi üslubun olması xarakterikdir.

Altmədəniyyətlər müxtəlif səbəblərdən formalaşdı: musiqi üzrə panklar, qotlar, reperlər, folkerlər, skinhedlər; incəsənət üzrə qraffiti, roleviklər, otaku və anderqraundlar; sənaye üzrə diggerlər, stalkerlər, kiber qotlar, rivethedlər və s.

1960-cı ildə Qərb ilk dəfə gənclərin açıq şəkildə etirazı ilə qarşı qarşıya qaldı. Etirazçıların hamısı bütün Avropaya səs salmış hippilər hərəkatında iştirak edən gənclər idi. 1940-50-ci illərin daha erkən altmədəniyyətləri müəyyən sosial təbəqələrə toxunsa da, belə kütləvi xarakter almamışdı. Əsas etiraz vasitələrindən biri kimi gənclər nümayiş forması olaraq geyimləri seçirdilər və bu ənənə hər yeni altmədəniyyətin gəlişi ilə kökündən dəyişirdi.

Sülhsevər, parlaq şərq motivləri və təbiiliyə meyilli olan hippilər estafeti aqressiv panklara ötürdülər (Şəkil 1). Öz tayfa üzvlərini xüsusi işarələrlə “işarələyən” tayfa birliklərinin üzvləri kimi, gənclərin mühitində də özünəməxsus fərqlər onun sahibini qrupu ilə birlikdə tanımağa kömək edirdi. Məsələn, baykerlərin müxtəlif işarələrlə bəzənmiş qara dəri gödəkçələri, nimdaş cinsləri, ağır motosiklet çəkmələrini hind və afrika tayfalarının bəzək və döymələrinin daşdığı funksiya ilə eyniləşdirmək olar. Pankların təhdidedici xarici görünüşlərinin arxasında nəyin bahasına olursa olsun cəmiyyətin diqqətini öz problemlərinə çəkmək cəhdləri dayanırdı. Üslubun xarakter əlamətlərini sadalasaq görərik ki, rəngarəng irokezlər, nişanlar, ingilis sancaqları, dəri gödəkçələr və cırıq cinslər əsas fərqləndirici xüsusiyyətlərdir. Aksesuarları: geyimdə zəncir və sancaqlar, tikanlı bilək sarğıları, siyasi şüarlar və ya qrupların adlarından ibarət tikmə və nişanlar idi. Bütün bunlarla onlar ənənəvi cəmiyyətin normalarına uyğun olmadıqlarını nümayiş etdirirdilər. Belə ki, bu altmədəniyyətin adı heç də təsadüfən seçilməyib, ingilis dilindən tərcümədə “punk” tullantı, zibil deməkdir.

1950-ci illərin sonlarında Londonda özünü Modlar adlandıran (ingl. sözü modernist) yeni altmədəniyyət meydana gəldi (Şəkil 1). Mod “modernist”lər sözünün qısaltmasından götürülmüşdür. Modlar bədənə ideal oturan kostyumlar, 60-cı illərin kimyəvi möcüzəsi olan – qarbəyazı, dar yaxalıqlı neylon köynəklər, nazik qalstuk, ensiz burunlu çəkmələr, zəncirbəndli süni dəridən hazırlanan gödəkçələr, ağ corablar geyinir və qüsursuz saç düzümləri edirdilər. Onların ən sevimli nəqliyyat vasitəsi

skuter idi. Modlar minimalizmin və “ideal zövqün” qaydalarını təbliğ edir, “az çox deməkdir” prinsipi ilə geyinirdilər. 1962-ci ildə mod üslubunun davamçıları əfsanəvi “Beatls” qrupu oldu. Onlar dəri gödəkçələri və qısaqol köynəkləri çıxararaq dəbli kostyumlar geyinməyə başladılar. Bu altmədəniyyəti dəstəkləyən qızlar şalvar, kişi köynəkləri, alçaq altlıqlı ayaqqabılar geyinir, qısa saç düzümləri, eləcə də üzə solğunluq verən əsasdan istifadə etməklə qəhvəyi göz kölgələrindən, ağımtıl dodaq boyası və taxma kirpiklərdən ibarət müəyyən makiyaj növündən istifadə edirdilər.

Geyimə başqa cür münasibət göstərən altmədəniyyətlərdən biri qotlar da hesab olunurdu. Onun nümayəndələri qotlar öz geyimlərində keçmiş əsrin kostyumlarının elementlərini müasir interpretasiyada istifadə etməyə üstünlük verirdilər. Qotların altmədəniyyətində özünü xarici imic vasitəsilə nümayiş etdirmək cəhdləri özünü parlaq şəkildə biruzə verirdi. Onlar üçün əsas fərqləndirici cəhət geyimlərinin qara rəngdə olması idi. Uzunboğaz, qaytanlanmış botlar, çəkmə və ya digər qeyri-rəsmi ayaqqabılar qotlar üçün xarakterik sayılırdı. Qara korset, qola sıx oturan qara qolçaqlar, qara topuğa qədər uzun ətəklər, qədimsayağı geyimlər, enli qollar, dəri geyimlər onların obrazının əsas elementləri idi.

Hər hansı bir altmədəniyyətin imici mayak, tanınma nişanı rolunu oynayaraq altmədəniyyət üzvlərini bir birini tanımağa istiqamətləndirirdi. Geyimdən əlavə altmədəniyyətlərin vacib xarici əlamətlərindən biri də saç düzümüdür ki, müxtəlif altmədəniyyətlərdə formasına görə fərqlənirdilər. Pank altmədəniyyəti nümayəndələrinin görünüşlərində parlaq detallardan biri sözsüz ki, “irokezlər” hesab olunurdu. Gənclər arasında yayılmış saç düzümlərindən biridir. Öz adını hind tayfası “irokezlər”dən götürüb və qırılmış saç və təpədə adətən, hər hansı bir parlaq rəngə və ya hətta al-əlvan rənglənmiş “xoruz” pipiyindən ibarətdir. Qotlar üçün də irokez əsas saç düzümlərindən hesab olunurdu. Qotların panklardan bir qədər uzaqlaşdığını nəzərə alsaq görərik ki, irokezlər ən-qeyri adi növlərdə - tək-cə sadə pipiklər deyil, ikili irokezlər və pipik şəklində yığılmamış yuxarı istiqamətlənmiş “kirişlər” və ya yuxarı dik qalxmış saçlar olurdu. Ən çox rast gəlinən saç rəngləri – qara, bəzi hallarda bənövşəyi, qırmızı, yaşıl, göy, gümüşü yəni “cansız” rəng və tonlarda olan bütün rənglərdən istifadə edirdilər.

Skinhedlərin altmədəniyyətində vəziyyət bir qədər fərqli idi, belə ki onlar uzun saçları qəti şəkildə qəbul etmirdilər. Qırılmış baş onların fərqləndirici əlamətləri olmaqla yanaşı, adları da məhz buradan irəli gəlirdi. İngilis sözü “skin heads” ifadəsinin tərcümədə mənası “dəri başlar” deməkdir. Bu altmədəniyyətin ideologiyası skinhedləri keçəl olmağa yönəltdi, onların düşüncələrinə görə həqiqi təmiz irqin kəlləsi düzgün formada olmalı və bunu sübut etmək üçün saçlarını qırırdılar.

Çox vaxt eyni simvollar müxtəlif gənc qruplar üçün fərqli mənalara malik olurdu. Elə buna görə də altmədəniyyətlərin geyimə olan münasibəti də müxtəlif idi. Gənc altmədəniyyətlərdə kəllə və xaç fərqləndirici işarələr hesab olunur. Kəllə həyatın keçici xarakterini, dünyanın mənasızlığını, ölümü, ayı, günəşin ölümünü, zamanı bildirir. Digər tərəfdən kəllə başda həbs olunmuş həyat gücünün simvoludur. Kəllə təsviri adətən təhlükə və ölüm qarşısında qorxusuzluğu simvolizə edir. Baykerlər ondan ölümdən qorunmaq üçün istifadə edirdilər. Qotlar üçün kəllə ölümün qəbul edilməsi, qorunma istədikləri qara qüvvələrin hökmranlığını simvolizə edirdi. Skinhedlərin əsas simvolikası kelt xaçı, çəp “konfederat” xaçı və svastika idi. Onlar həmçinin irqçiliyin simvolu hesab olunurdu. Hippilərdə pasifik və in-yan simvollarını misal göstərmək olar. Gənc altmədəniyyətlərinin imiclərində atributların rolu heç də az deyildi. Pankların atributları qismində: xalta və tikanlı qolbaqlar, sancaqları və s. göstərmək olar. Qotlar da tikanlı xaltalardan istifadə edirdilər. Onlar bəzəklərə həssas yanaşırdılar. Bilərziklər, iki barmağa taxılan üzüklər axirət həyatının simvolikası ilə bəzədilirdi. Onların makiyajı “meyit” rəngi kimi ağardılmış üz, qara boyanmış dodaqlar, qara rəngə boyanmış gözlər, qaş və kirpiklərdən ibarət idi. Bu makiyaj həm kişilər, həm də qadınlar üçün xarakter idi.

Müxtəlif qruplara daxil olan gənclər saç düzümünə, makiyajə və hər bir xırda detala, geyim formalarına xüsusi mənalar verirdilər. Gənc altmədəniyyətlərdə sehrbazlığa və okkultizmə yüksək maraq var idi. Bu gün gənc altmədəniyyətlərin simvolları silinib, unudulub və ilkin mənalarını itiriblər. Onlar özləri də artıq sələflərinin çoxillik ənənələrinə əməl etmirlər.

2.2. “Hippi” hərəkatının yaranması, fəlsəfəsi və xüsusiyyətləri

İkinci dünya müharibəsi bitəndən və krizisin aşılmasından sonra bir çox Avropa ölkələrində maddi vəziyyət yaxşılaşmağa başladı. Bununla əlaqədar olaraq, gənclər musiqi, kino və digər əyləncələrə daha çox zaman ayırmağa üstünlük verirdilər. O dövrdə Londonun küçələrində həm etnik geyimlərdə olan gənclərə, həm də qısaqol köynək və sürtüklükləri olan cins şalvar geyinmiş “inqilabçılar”a rast gəlmək mümkün idi. 1950-ci illərin inqilabçı əhval-ruhiyyəsi 1960-cı illərə də yansımışdı. Bu dövrdə varlı ailələrdən olan yeniyetmələr ikinci əldən geyinir, bununla da öz istisnasızlığını vurğulayır və israfçı cəmiyyətə qarşı çıxırdılar. Böyük şəhərlərdə retro-geyimlər satılan bazarlar məşhurlaşdı, çünki coşqun yeniyetmələr müxtəlif dövrlərdən olan köhnə əşyaları uyğunlaşdırmaqdan qorxmurdular. İnqilabçı ruh bir çox jurnalistlər tərəfindən gülüş hədəfinə çevrildi. Onlar stilizə edilmiş kasıbçılıq real kasıbçılıq üzərində rişxənd hesab edirdilər. Amerikalı yazıçı Tom Vulf o gəncləri inqilab oyunu oynayan kaprizli uşaqlar, geyim üslubunun özünü isə “radikal gözəllik” adlandırırdı. Modelyerlər dəyişən zövqlə ayaqlaşmaq üçün 30-40-cı illərin üslubunda modellər hazırlamağa başladılar. Ledi üslubundan və bütün tendensiyalardan imtina 60-cı illərin ikinci yarısında yayılmış ən parlaq və kütləvi cərəyan olan hippilərə gətirib çıxardı. Məhəbbət və sülhü təbliğ edən, öz ölkələrinin siyasəti ilə razılaşmayan “çiçəklərin övladları” digər ölkələrdən gətirilmiş ekzotik geyimlər geyinirdilər: Cənubi Amerika pançosu (hinduların geyindiği plaş, bürüncək), hind tunikləri və eskimosların baş örtükləri. Parlaq və bolluca tikmələri olan hippie geyimlərini böyük bəzəklərlə - əsasən hind bilərzikləri və kəmərləri ilə tamamlayırdılar. Hippie fəlsəfəsi o qədər geniş yayılmağa başladı ki, bir çox modelyerlər funksionalizmin sonunun gəldiyini etiraf etmək məcburiyyətində qaldılar. Qeyri-adi, parlaq və cəlbedici hind motivləri 1960-cı ildə bütün Avropa və Amerikanı bürüdü, gənclər artıq “yeti” gödəkçələri, al-əlvan ətəklər, klyoş şalvarlar, gen türk şalvarları, tikməli köynəklər, uzun tükləri olan kürklər geyinirdilər. Baxmayaraq ki, bu altmədəniyyətin nümayəndələri dəbə skeptik yanaşırdılar, parlaq nəşriyyat yazırdı ki, yeni üslub diqqətə layiqdir və dəb sənayesinə ciddi təsir

göstərmək qabiliyyətinə malikdir. Əsasən yaranması 50-ci illərə təsadüf etsə də hippie altmədəniyyətinin inkişafı “dalğa”larla keçirdi. “Birinci dalğa” 60-cı illərin sonu 70-ci illərin əvvəllərinə, “ikinci dalğa” isə 80-ci illərə təsadüf edirdi. 1989-cu ildə məlum cərəyanın tərəfdarlarının sayının kəskin azalması ilə əlaqədar olaraq çox güclü azalma müşahidə olunurdu. Lakin 1990-cı illərin ortalarında hippilərin “üçüncü dalğası” özünü biruzə verdi. İlk dəfə “hippie” sözü 1964-cü ildə Nyu York kanalının verilişlərinin birində istifadə edilib. O zaman bu sözlə Vyetnam müharibəsinə qarşı etiraz edən gənc insanlar qrupunu adlandırırdılar. Hippie sözü ingilis sözü “hip” – başa düşən və ya “to hip” sözündən olub mənası xəbərdar olmaq, dərk etmək (intuitiv mənada) deməkdir. Maraqlısı budur ki, hippilər özlərini heç vaxt belə adlandırmayıblar. Onların daha çox “çox yaxşı insanlar” və ya “çiçəklərin övladları” adlandırılmaq xoşuna gəlirdi. Kütləvi informasiya vasitələri hər yerdə “hippie” terminindən uzun saçlar saxlayan, rok-n-rola qulaq asan, narkotik vasitələr istifadə edən, azad məhəbbəti tərənnüm edən, müxtəlif konsert və festivallara gedən, nümayişlər təşkil edən və 60-cı illərin kütləvi mədəniyyətindən imtina edən gənc insanların kütləsini adlandırmaq üçün istifadə edirdilər. Pasifizm, zorakılığı inkar etmə, maddi dəyərlər üzərində mənəvi dəyərlərin üstünlüyü, azadlığa və fərdiliyə can atma kimi fikirlərdən ibarət olan “çiçəklərin övladları”nın fəlsəfəsi Amerika cəmiyyətində əsl inqilaba səbəb oldu.

Hippilərin ideoloji sələfi kimi 1950-ci illərin bitniklərini (yayılmış media stereotipi) “dağıdılmış nəsil”, nonkonformist bohəmalara (sərsəri həyat keçirən ziyalı insanlar) nümayəndələrini, gənc yazıçılar və şairləri bura aid edirdilər: Uilyam Berrouz, Cek Kerua və başqaları. 1960-cı illərdə bitniklərin aktivliyi tədricən azalmağa doğru getdi və estafeti yeni cərəyan qəbul etdi. Onun nümayəndəsi “Şən yaramazlar” kommunaı oldu və yazıçı Ken Kizi kommunanın rəhbəri idi. Beləliklə, “Şən yaramazlar” bir cərəyandan digərinə keçid etarı rolunu oynadı. Çünki, hippie altmədəniyyətinin təşəkkülü “Şən yaramazlar”ın təşkil etdikləri məşhur “Turşu testləri” adı ilə tanınan əyləncə gecələri ilə sıx bağlı idi. O dövrdə psixodelik narkotik vasitələr qanuni idi və bu cür gecə əyləncələrinin ayrılmaz elementlərindən hesab olunurdu. Belə gecə əyləncələri bu vasitələrin geniş yayılmasına gətirib çıxarsa da,

axır nəticə də onların qadağasına səbəb oldu. 1966-cı illərdə kommunanın süqutuna qədər “Turşu testləri” gecə əyləncələri o dövrün gəncləri üçün carçı rolunu oynayır, psixodelik inqilabın və Amerika Birləşmiş Ştatlarında gənclərin tətlinin başlanğıcında dayanırdı. Bu yeni yaranmış cərəyana keçmiş bitniklər və “Turşu testləri”nin iştirakçıları da qoşuldular.

Hippillərdən fərqli olaraq, yippilər daha çox siyasiləşmiş cərəyan idi ki, onlardan da ən məşhuru Ebbi Hoffman hesab olunurdu. Hippilər zamanla başa düşdülər ki, dəyişikliyi hər kəs özündən başlamalıdır. İnkilabı cəmiyyətdən deyil, düşüncə tərzindən başlamaq lazımdır. Bu cərəyanın böyük siyasətdə iştirakı çox zaman məzhəkə şəklində olurdu. Amerikan hippilərinə aid edilən ən məşhur siyasi hərəkət Vyetnamda müharibənin dayandırılması üçün etirazlar olmuşdur. Hippilərin özünəməxsus dinləri vardı, belə ki, bir çox dinlər bir birinə qarışaraq öz təcəssümünü tapmışdı: krişnaizm, buddizm, şamanizm və ümumiyyətlə onlara uyğun gələn istənilən etiqadlar. Onlar paradlar təşkil edir öz siyasi görüşlərini aktiv şəkildə ifadə edirdilər. Hippilər məhz ona görə tanınırdılar ki, onlar tez-tez özünün ayrılmış kommunaları ilə insanlardan uzaq yerlərdə məskən salırdılar. Belə yerlərdə öz hərəkətlərinin prinsip və ideallarını sərbəst və rahat şəkildə həyata keçirməyə heç nə mane olmurdu. İsrəfçılıqdan imtina, təbiətə qayıdış, qarşılıqlı köməkləşmə və bərabərlik çoxları üçün şüar oldu, onların təsiri ilə bütöv cəmiyyətlər yarandı.

Ferma – hippilərin ən köhnə və əvvəl mövcud olmuş təşkilatlarından ən uğurlusu idi. Bu beynəlxalq təşkilat Tennesi ştatında Sammertaun şəhərinin yaxınlığında Yer kürəsinə hörmət və zorakılığa qarşı prinsipləri əsasında yaşayır. O, 1971-ci ildə Stiven Qaskin və San-Fransiskodan olan 320 hippie tərəfindən yaradılıb. Kommunanın böyük hissəsi günəş və külək enerjisi hesabına işləyir, burada təbiətə ziyan vermədən onunla birgə vəhdətdə yaşaya bilmək yüksək qiymətləndirilir. Bəzi buddist təlimləri də onların həyatında yer alıb. Fermanın sakinləri, yəni hippilər sağlam həyat tərzini sürür, ekoloji təmiz qidalar istehsal edir və enerji mənbələrinin yenilənməsi sahəsində elmi tədqiqatlarla, tullantıların ekoloji baxımdan yenidən işlənməsi və üçüncü dünya ölkələrinə köməklə məşğul olurlar.

Miqyaslı hippie-festlər lokal xarakterli hadisə deyildilər – onların milyona yaxın

fanatları olurdu. Volkswagen markalı mikroavtobuslar onların klassik nəqliyyat vasitələri idi. WV nişanının yerinə dairənin içində üç yerə haçalanmış şüa işarəsini yerləşdirirdilər. Hippilərdə işləməyə o vaxt yol verilirdi ki, iş sevimli məşğuliyyət növü və bu işlə məşğul olmaq iş sahibinə xoşbəxtlik, sevinc hissi gətirmiş olsun. Özünü yeməklə təmin etmək üçün kommunalarda yalnız musiqi alətində ifa etməyi bacarmaq, bunun vasitəsilə qazanmaq və ya əl açıb kimdənsə istəmək yolu ilə həyata keçirilirdi. Kommunada yaşayan istənilən hippie kiməsə düşmən kimi yanaşmağı davam etdirməməli, hər şeyi bağışlamalı və əlində olanlarla praktiki olaraq bölüşməli idi. Hippilər sosial təməli qəbul etmir, hər hansı bir ierarxiyanı inkar edərək öz alternativ həyat sistemlərini yaradırdılar. Onların təliminə əsasən inqilabın həyata keçirilməsi üçün heç də müharibəyə ehtiyac yoxdur, bunun üçün yaradıcılıqdan istifadə etmək kifayətdir. Onlar karyera əvəzinə - özünü təkmilləşdirməni, maddi dəyərlər əvəzinə - mənəvi dəyərləri, ümumiqəbul edilmiş nizam-intizam və normalar əvəzinə isə söz azadlığı və özünü ifadəni üstün qiymətləndirirdilər. Bütün bunlar altmədəniyyətin yeddi fəlsəfi fikrinin meydana gəlməsinə səbəb oldu:

1. İnsan azad olmalıdır.
2. Azadlığı yalnız ruhun daxili nizamını dəyişməklə əldə etmək olar.
3. Daxilən qandalsız (azad) insanın hərəkətləri öz azadlığını qiymətli cəvahirat kimi qorumaq cəhdləri ilə müəyyən olunur.
4. Güzəllik və azadlıq bir birinə oxşardır: bu və ya digərinin reallaşdırılması sırf mənəvi problemdir.
5. Bütün yuxarıda deyilənlərlə razılaşanlar mənəvi cəmiyyət yarada bilirlər.
6. Mənəvi cəmiyyət – birgə yaşayışın ideal formasıdır.
7. Bütün fərqli fikirdə olanlar yanılırlar.

Hippie elə bir mədəniyyətdir ki, onun tərəfdarlarını təkcə xarici görünüşü və davranışına görə deyil, müxtəlif simvollarına görə də tanıyırdılar. Bunlardan ən başlıcası, yəni birincisi mikroavtobusdur. Onlar bu mikroavtobusları inanılmaz rəng çalarlarından istifadə etməklə hər tərəfdən şəkillərlə bəzəyir və onu “flower power” (“Çiçəklərin gücü”) adlandırırdılar. İkinci vacib simvol – pasifik yəni “ləpir” sülhün simvolu hesab olunurdu. Bu simvol həm nüvə silahsızlaşdırma təşkilatının loqotipi

olub , həm də müharibə əleyhinə qarşı təşkil edilmiş nümayişlərdə də istifadə olunurdu. Hippilərin atributları sırasına dao fəlsəfəsinin İn və Yan simvolu da aid edilirdi. Feneçkalar hippilər üçün böyük məna daşıyırdı, belə ki, onların toxunmasında istifadə olunan sapların rəngindən, qalınlığından, naxışların xüsusiyyətlərindən hippilərin həyat mövqeyini müəyyən etmək olurdu. Göy qurşağı da hippilərin həyatında böyük rol oynayırdı. 1972-ci il 4 iyunda Kolorado ştatında minlərlə gənc dağ başına qalxaraq əl ələ tutub bir kəlmə söz belə demədən bir saat beləcə dayandılar. Onlar Yer kürəsində sülhə nümayişlə yox, tətillə yox, məhz susuqunluq və meditasiya ilə nail olmaq qərarına gəldilər. İlk baxışda məlum hadisənin göy qurşağı ilə heç bir əlaqəsi yox idi. Məlum məsələlərdən biridir ki, hippilər mədəniyyəti bir çox bilikləri qədim hindulardan mənimsəyib. Beləliklə, “Rainbow Gathering” (“Göy qurşağının iclası”) hinduların öncəgörmələrindən qaynaqlanırdı. Çiçəkləri hippilərin atributları kimi qeyd etməmək olmaz. Əbəs yerə onları “çiçəklərin övladları” adlandırmırdılar. Hippilər çiçəkləri saçlarına hörür, yoldan təsadüfən keçənlərə hədiyyə edir, polislərin silahlarının ağız hissəsinə taxır və mikroavtobusların üzərində təsvir edirdilər. Hippilər tək-cə geyim üslubu deyil, həyat və hətta düşüncə tərzidir. Hippilər göyqurşağı rənginə boyanmış özünü ifadə etməyə can atan yeniyetmələr demək deyil. Bütün qərbi ölkələrində hippies-style – hippilər üslubu adlandırılan hadisə formalaşırdı. Onlar sevgi əsasında öz dinlərini yaratmış insanlardır. “Çiçəklərin övladları” üçün azadlıq ən üstün dəyərdir. Hippilər inanırdılar ki, azadlığa ruhun daxili nizamını dəyişməklə nail olmaq olar. Tətilçi xarakterli gənclərin böyük hissəsi kimi, hippilər nizam-intizama, həyatın standartlaşdırılmasına qarşı etiraz edir, bu günkü günlə yaşamağı təbliğ edirdilər. Təəcüblü deyil ki, onları rəsmi sosial institutlardan uzaqlaşdırırdılar. Hippilər üçün heç bir əxlaq qaydaları və qanunlar mövcud deyildi. Prinsipcə onların heç nəyi, xüsusilə pulu yox idi. Hippilər yaradıcı idilər, onların çoxu əsl istedadlılar. Lakin onlar öz istedadlarını satmır, onunla yaşayırdılar. Həqiqi mənəviyyət hippilərin zənnincə hadisələri “görmək” qabiliyyəti, yəni obrazları öz şüurunda yaratmaqdan ibarət idi. Adi insan bir stəkan suda yalnız suyu görür, hippilər isə onda göyqurşağı, okean və ya əbədi həyat mənbəyi görürdülər. “Qarabasma”(görmə qabiliyyəti) halına çatmış insan azad

olunmuş hesab olunurdu. Hərəkətin gənclər arasında yayılmasına bir neçə faktorlar təsir göstərirdi:

- əşyaların mövcud vəziyyəti ilə razılaşmama;
- böyüklərin dünyası və onların əxlaq dəyərləri ilə razılaşmama;
- həyata məhdud çərçivədə baxılması ilə razılaşmama.

Hippi - xəyalpərəstlik xas olan, dünya görüşü intuiativ səviyyədə olan, birləşməyə, sevgiyə və itirilmiş uşaqlıq utopiyasına can atan insandır. Onlar öz etikasını – həqiqi insan münasibətlərinin etikasını irəli sürürdülər. Onların mühitində qarışıqlıqlı münasibətin yeganə prinsipi – ayrı-ayrılıqda hər bir şəxsə və onun yaşam problemlərinə diqqət göstərmək idi. Hippilərin idealları aşağıdakılar hesab olunurdu:

- təbiətlə tam harmoniya
- bütün təbiət hadisələrinə məhəbbət
- hippilər görüdükləri hər yerə sülh yayırlar
- hippilərin düşüncə və hərəkətləri yaradıcıdır. Onlar bəsirətlidirlər.
- hippilər dünyanın əksliklərini hiss edərək mübarizədən çox həmrəyliyə baxır.
- hippilər dünya Harmoniya qanunlarına tabe olurlar. Onlar hesab edirlər ki, özün nümunə olmaqla ətrafındakı dünyanı dəyişmək olar.
- hippilər özlərini Kainatın insanı kimi dərk edir.
- hippilər belə hesab edir ki, çiçəklər insanlarla ünsiyyət qurmaq üçün öz qapılarını açır.

Onların xarici görünüşü maddi deyil, mənəvi dəyərlərə kökləndiklərinə işarə edirdi. Uzun saç və saqqal – təbiətdən gələn təbii xarici görünüş, təbiətlə harmoniyada yaşamış qədim xalqlara özünü bənzətmədən irəli gəlirdi. Hippilər özləri izah edirdilər ki, saçlar bir növ insanları kosmosla əlaqələndirən özünəməxsus naqildir. Vurgulanmış səliqəsizlik – bu obrazda insanı görmək cəhdi, ilk növbədə insanın özünü görmək, çünki xarici görünüş çox zaman aldadıcı olur. Geyimləri tikmələr, muncuq, həmayillər və simvolikalarla bəzəmək adəti – özünü bu dünyada yaradıcı baxımdan mənalandırmağa can atmaq meyilləri ilə izah olunurdu.

Baxmayaraq ki, 1960-1970-ci illərdə bu altmədəniyyətin populyarlığı kifayət

qədər azalmışdı, dünyada hələ də bu cərəyanın banilərini idealına inanmağa davam edən, dünya üzrə səpələnmiş nümayəndələri az deyil. Onlar mövcud hippie cərəyanına müasir fikirlər gətiriblər. Bu dövrün hippiləri əvvəlkilərdən xeyli fərqlənir. Neohippiləri orijinal cərəyandan fərqləndirən əsas cəhətlərdən biri – o dövrün tədbirlərinin ruhu tamamilə fərqli idi. Əvvəllər bir çox nümayəndələr ağır narkotik vasitələrlə maraqlanırdısa, indiki cəmiyyətin dəyərləri çox dəyişib və bu günki hippilər meditasiya, orqanik qida və ekzotik rəqslərə meyllidirlər. Onlarla ədəbiyyatın, incəsənətin və fəlsəfənin böyük bir hissəsi bağlıdır. Hippilər dünya miqyasında ən əhəmiyyətli gənc cərəyanlardan biri olub, onların yaşadıkları dövr üçün müasir olan cəmiyyətə və bütövlükdə dünya mədəniyyətinə zəruri təsir göstərdilər.

2.3. Geyimdə “hippi” üslubu. Oxşar və ondan törəmə üslublar.

“Hippi” üslubu interyerdə

Hippi üslubu yalnız dəb deyil, öz qanunları, davranış kanonları olan, eyni zamanda dünyagörüşünü də əhatə edən bir altmədəniyyətdir. Üslub Amerika Birləşmiş Ştatlarında XX yüzilliyin 50-60-cı illərində yaranıb. Lakin bu altmədəniyyət populyarlığı onillər keçəndən sonra əldə edə bilib. Bu dövr tarixə “Məhəbbət yayı” adı ilə həkk olunmuş bir hərəkatın çiçəklənməsi dövrü hesab olunur. Bu cür unikal altmədəniyyət özündə musiqi, dəb və sosial cərəyanın bir birinə qarışmasını ehtiva edirdi. Hippi hərəkatının əsas təbliğat obyektı məsuliyyətsiz və sərhədsiz azadlıq hesab olunurdu. Bu şüar altında dəb aləmində xüsusi dəbli bir obraz yaranırdı ki, bu gün geyimdə “hippi” üslubu kimi bütün dünyada məşhurdur. Mübahisəsiz, hippı altmədəniyyəti XX yüzilliyin 60-70-ci illərin dəbinə güclü təsir göstərmişdir. Küçədə yaranmış dəb, parlaq üz qabığı olan jurnallarda öz layiqli yerini tutdu. Qeyri-adi üslub olan hippı öz zamanında əsl inqilaba səbəb olub, adət halını almış dəbin diktə etdiyi süni ciddiliyi, xırdaçılığı (pedantlığı) və kəskin sərhədləri qəbul etmirdi. Məhz buna görə hippı üslubu geyimdə digər üslublarla müqayisədə özünəməxsus möhtəşəmliyə və fərqləndirici xüsusiyyətlərə malikdir. Rahat geyimlər, xüsusilə klyoş (aşağısı gen paltar) bu üslubun əsas geyimlərindən idi. Geyimlər xüsusi gözəllik, əlvan, hətta kəskin printlərdə və qeyri-adi kontrastlarda olurdu. Hippilərin geyimlərində birinci və ikinci dərəcəli rəng anlayışı mövcud deyildi. Cəmiyyətdə hippı hərəkatının nümayəndələrini parlaq geyinmək, xüsusilə də, azad və təbii olmaq istəklərinə görə “çiçəklərin övladları” adlandırırdılar. Qiyamçı ruhlu, insanların mövhumatından azad, həyatı sevən və onu hər şeydən çox qiymətləndirən bu üslub özünü daha çox günümüzdə bu gün də aktuallığını qoruyub saxlayan geyimdə tapdı.

Geyimdə hippı üslubu – bu təkcə geyimlərin yenidən dəbli işlənməsi deyil, eyni zamanda hippilərin tarixinə, onların ənənələrinə, baxışlarına, həyat tərzinə - bir sözlə keçmişə qayıdır. O, yeknəsək gündəlik həyata bir qədər parlaq rənglər əlavə edə, həyatı müxtəlifləşdirə və onun tərəfdarlarına dəbli həyatın necə rəngli, parlaq və

qeyri-adi ola biləcəyini xatırlada bilər. Geyimdə hippie üslubu müasir dövrdə ən rəngarəng və eyni zamanda qərribə üslublardan biridir. Ötən nəslin hippiləri üçün heç bir qayda, mənəvi prinsiplər və tendensiyalar yox idi, onlar yalnız sevinc, şənlik və rahatlığa can atırdılar. Onlardan fərqli olaraq məlum dəb istiqamətinin müasir istifadəçiləri üçün bütün dəb tendensiyalarına riayət etmək vacibdir. Müasir dəb dünyasında hippie üslubu özünəməxsus izlər buraxmış bir üslub olub, bu gün də istifadə olunmaqdadır. Onun hippie-şık, neo-hippie və s. kimi müasir törəmələri var.

Hippie-şık üslubu – dəbdə 1990-cı illərdə yaranmış üslubdur. Onların özünəməxsus simvolikası – cırılmış cinslər, əl işi və folklor elementləri ilə zəngin sərbəst geyimlər, saç düzümləri, bəzəklər – bütün bunların hamısı nəhəng dəbin ayrılmaz hissəsinə çevrildi. Küçədən gəlmiş dəb modelyerlərin yaradıcılıq sferasına çevriləndə həmişə küçə üslubunun dəyişilməsi baş verir, yeni ideyalar yaranır və bir dəb istiqaməti digər oxşar, bəzən də tamamilə oxşar olmayan dəb istiqamətləri ilə sintez oluna bilər. Ona görə də əvvəllər küçə üslubu olmuş bir çox dəbli üslublar modelyerlərin söyləri nəticəsində “şık” sözü ilə xarakterizə edilən daha bir tərkib əldə etdilər. Müasir dəbdə kəjuval-şık, idman-şık, bohema-şık, safari-şık üslub tərkibləri məlumdur. Hippie-şık termininin meydana gəlməsi 1966-cı ildə amerikalı dizayner Tom Fordun “Gucci” moda evi üçün hazırladığı kolleksiyaya ilə bağlıdır. O, bu kolleksiyanın yaradılması zamanı məşhur “Məhəbbət yayı” və 1960-cı illərdə bohema və hippie üslublarını təmsil edən kult model Talita Qettidən ilhamlanmışdır. Etnik detallarla zəngin, öz ekzotik geyim ansambları vasitəsilə Talita dəb istiqamətlərinin sintezini göstərməyə çalışırdı. Bura qaraçı, hippie, bohema və qlamurla balanslaşdırılmış üslublar daxil idi. Məhz buna görə Talita Getti şık anlayışı meydana gəlmişdi. Müasir dəbdə hippie-şık üslubu tez-tez ön plana çıxır. Yeni dəbli tendensiyalara əsasən, bu üslub kəskin sərhədlərə malik deyil və digər üslublarla uyğunlaşdırılır. Hippie-şık üslubuna bohema, pank, qranj və folklor üslubları daha yaxındır. Hippie üslubu dəb aləmində əsl dönüşə səbəb oldu. Bu gün çox az insan tapılar ki, ötən əsrin 60-cı illərinin ortalarında qərbdə yaranmış və çox tez bir zamanda bütün dünyaya səs salmış bu mədəniyyətlə tanış olmasın. Baxmayaraq ki, üslubun yaranmasından çox böyük zaman keçməyib və bir sıra dəyişikliklərə məruz

qalsa da öz aktuallığını itirməyib. Klyoş siluetli parlaq geyimlər – hippy üslubunda uzun ətəklər, al-əlvan şalvarlar, tuniklər, bluzlar yenə də bu üslubun pərəstişkarları arasında öz populyarlığını qoruyub saxlayır.

Neo-hippy üslubu - ənənəvi üslubun yüksək podium idealları ilə uyğunlaşdırılmasıdır. Bu üslubda olan geyimlər həyatın istənilən anına uyğun gəlir. Onu həm gündəlik həyatda, işə, qonaqlığa və alış-verişə gedərkən, şəhər gəzintisində, ziyafət geyimi qismində istifadə etmək olar. Bu günkü hippilər üçün hələ də geyimdə təbiilik və təbiətə yaxınlıq vacibdir. Ona görə də dizaynerlər belə geyimlər üçün material seçərkən eko-parçalara, yəni tərkibində süni liflər olmayan parçalara üstünlük verirlər. Bu denim, pambıq, kətan, dəri, zamsa və xəz ola bilər. Yeni dizayner kolleksiyalarında axan və uçuşan parçalardan hazırlanmış romantik donlara rast gəlmək mümkündür. Lakin hər hansı dəbli əşyanı geyinməzdən əvvəl onu nə ilə geyinmək olar sualı ətrafında yaxşı düşünmək lazımdır. Hippily üslubunda olan geyimləri qadın qarderobunda olan hər əşya ilə uyğunlaşdırmaq olmaz. Gülünc vəziyyətə düşməmək üçün stilistlər bu üslubun geyimlərini eleqant əşyalar və işgüzar geyimlərlə uyğunlaşdırmamağı tövsiyə edirlər.

Geyimdə etnik üslub XX əsrin 60-cı illərində yaranıb (Şəkil 4). Onun yaranma tarixi etiraz və tətillərə əsaslanır. O dövrdə mini paltarlar, ətəklər, donlar, şortlar çox sıx təbliğ olunurdu. Gənc hippily altmədəniyyəti bu ərafələrdə yenidən inkişaf edirdi və bu dəb tendensiyaları onların ürəyincə deyildi. Bu hərəkatın tərəfdarları qısa geyimlərə qarşı uzun balaxon və ətəkləri, dar şalvarlara qarşı isə – geniş əllədin və palazzoları geyinirdilər. Onların cəmiyyəti dinindən, irqindən, milliyyətindən asılı olmayaraq hamıya açıq idi. Ona görə bir çox ölkələrin etnik motivləri bu altmədəniyyətin geyimlərinə möhkəm daxil oldu. Hippilər konkret istiqamətlərlə kifayətlənmirdilər, onlatın “dəb”ində hər şey var idi. Hippilərin sayəsində bu gün biz dəqiq formalaşmış etnik üsluba sahibik. “Etnos” sözü yunan dilindən tərcümədə mənası “millət” deməkdir. Məhz buna görə bu üslubu tam hüquqla milli üslub adlandırmaq olar. Etno-üslubun tərkibində bir çox geyim istiqamətləri var ki, haqlı olaraq onları sərbəst hesab etmək olar. Dünyada nə qədər millət varsa və ya olubsa onların hər birinin təkrarolunmaz üslubu var və bu öz əksini onların məişətində və

qarderobunda tapmışdır. Çox zaman parlaq, rəngli və təkrarolunmaz printlər mənimsənilir. Buna baxmayaraq ayrı-ayrı geyimlərin formaları da hardansa götürülür və müasir tendensiyalara uyğunlaşdırılır. Bu ilk növdəbə yapon kimonolarına, hind sarilərinə və s. aid edilir. Etnik üslubun inkişafına Asiya və Şərq motivləri təsir göstərib. Bu xalqların geyimləri digərlərindən təkrarolunmazlığı, parlaqlığı və dəbdəbliliyi ilə seçilirdi.

Çoxlaylı, eklektik, fakturalı və bir qədər məzəli olan boho üslubu yarıməsr bundan qabaq yaranıb və bu gün bu istiqamət yeni pərəstişkarların qəlbini fəth etməklə öz ikinci qayıdışını yaşayır. Üslubun sələflərinin sayı günü gündən həqiqətən də artır, belə ki, istiqamət birbaşa olaraq dəb sənayesindən olan gəlincik tipli, qeyri-təbii və anoreksiyalı qız obrazlarına qarşı yönəlmişdi. Eyni zamanda bu üslubu qadınsayağı, seksual və harmonik bir üslub kimi də xarakterizə etmək olar.

Bohemiens – Bohemiyadan gəlmə mühacirlər, başqa cür desək gəzən artistlər və köçəri-qaraçılardır. Daha sonralar “bohema” sözü ümumi oldu: qaraçılar kimi iradəli və yaradıcı olan incəsənət adamları haqqında danışılanda bu sözü istifadə edirdilər.

“Dəbdəbə və yoxsulluq” bohemanı eyni zamanda təqib edirdi. Bütün dövrlərdə bu insanlar kasıb yaşayıb, bəzən də acınacaqlı həyat təzi keçirirdilər. Xarici görünüşə də bu hal təsirsiz qalmırdı. Boho üslubunu hippie üslubu ilə müqayisə etmək olar: köhnəlmiş cins şalvarlar, milli üslubda köynəklər və qaraçı ətəkləri sözsüz onları birləşdirir. Lakin onların ideologiyası kökündən ayrılır: hippilər demokratik, boholar isə elitardırlar. Buna görə də təəcüblü deyil ki, onların yolları ayrıldı. Baxmayaraq ki, üslubun yarım əsrdən çox yaşı var, o həmişə populyar olmamışdır. Müasir icrada onu dəbə Keyt Moss qaytarıb. Qlamur geyimlər ulduzu o qədər bezdirmişdi ki, o etnik geyimləri idman üslubu ilə uyğunlaşdıraraq geyinirdi. Təbii olaraq, modelin etirazına laqeyd qalınmadı: tendensiyanı tutan kutyurelər və dəb həvəskarları üsluba yeni nəfəs verdilər. Boho üslubu tanınan aktyor Conni Depin də ürəyincə oldu. Onun boyun yaylıqları, eynəkləri, feneçkalar və cürbəcür şlyapaları dəb istiqamətini parlaq şəkildə ifadə edirlər. Boho üslubunda Vanessa Paradi, Sara Cessika Parker, Kirsten Danst, Nikol Riçi və Mişa Barton geyinirlər. Üslub bir sıra

moda evlərindən də yan keçmədi. Kenzo, Louis Vuitton, Luxirare, Anna Sui dəb həvəskarlarına boho-şık üslubunda geyimlər təklif etdilər. Boho üslubunda obraz sanki incəsənət əsəri idi: fakturası, ornamentləri və rənginə görə fərqlənən parçalardan, şərid, rəngli sap və krujevadan hazırlanırdı. Siluətlər enlənən və ya düz olub, bel xəttini qarsaqlar deyil kəmərlər önə çıxarırdı. Lazımı vurğunu çoxlaylılıq qoyur, yığmalar, drapirovkalar və s. isə bədən siluətini gizlədirdi. Boho üslubunda ən vacib xüsusiyyətlər:

Birincisi, çoxlaylılıq. Jilet və topları üst üstə, şalvar və yaruslu büzmələri donun altından cəsərlə geyinmək olar. Bütün bunlar hamısı boho üslubudur. Obraza dəbdəbəni krujeva və şəffaf parçanın uyğunluğu əlavə edə bilər.

İkincisi, fakturalılıq. Əzilmiş, sürtülmüş, kələ-kötür və xovlu parçalar boho üslubu üçün xarakterikdir. Tez-tez boho obrazında saçaq, toxunma elementlərə, pambıq və kətan əşyalara rast gəlmək olar. Boho üslubunda geyimlər bədənə xoşdur və ona toxunmaq istəyi yaradır.

Üçüncüsü, drapirovka, büzmə və didiklər, eləcə də volanlar, büzmə haşiyələr və qatlamalar. Onlar obraza toxunmaqla hiss etmək qabiliyyəti və fakturalılıq verir.

Dördüncüsü, krujevadır(şəbəkədir). Onlar istənilən şəkildəyişmədə qəbul ediləndir: əl işi və ya fabrik şəklində, toxunulmuş və ya hörülmüş. Bu element kobud geyimlərə xeyirxah görkəm, sadə geyimlərə isə dəbdəbəlilik verir.

Beşincisi, əl işi. Yek və təkrar olunmaz boho üslubunda əşya belə olmalıdır. O fərdiliyi vurğulamaq üçün yaradılıb və onun təkrarı yersizdir. Boho üslubunda aksesuarlar massiv və daha yaxşı olar ki, əl işi olsun. Ayaqqabı qismində mütləq alçaq altlıqlı kovboy çəkmələri, dəri və parçadan tuflilər və toxunma səndəllər uyğun gəlir. Çantaya da xüsusi diqqət yetirilir, o qeyri-adi formada olmalıdır. Əl işi olsa daha yaxşı olar. Samandan olan şlyapalar və fedorlar da bu üsluba xüsusi yaraşır verir.

Hippi üslubu dedikdə yalnız geyim nəzərdə tutulmur. O bir üslub olaraq özünü interyer dizayn sahəsində də sınaşıdır. Hippi hərəkətinin həqiqi üzvləri kommunalar şəklində, insanların nəzərlərindən kənar yerlərdə yaşayıblar. Müasir dizaynerlər 60-cı illərin hippilərinin xarakter əlamətlərini, həyat fəlsəfələrini,

ideologiyalarını, vərdişlərini öyrənməklə hippy üslubunu interyerdə tətbiq etməyə çalışıblar. İnteryerdə hippy üslubu insana ürəyinin istəyi ilə hərəkət etmək və interyer dizayn qaydalarına riayət etməmək hüququ verir. Burada müxtəlif üslub istiqamətlərini kombinə etmək və uyğunlaşdırmaq olar. Bir məkanda əşyaların təsadüfi yerləşdirilməsi hippy üslubunun xarakter cəhətlərindən sayılır. İnteryerdə köhnə qarniturdan olan kreslo ilə müasir incəsənətin avanqard əşyalarını eyni məkanda qonşuluqda yerləşdirmək mümkündür. Bunun üçün əşyaları eyni rəng qammasında seçmək kifayətdir, bəzən isə bu da heç mütləq deyil. Əlçatan harmoniya və sadəlik interyerdə üslubun əsas prinsiplərindən biridir. Məkanın hippy üslubunda tərtib olunması üçün bahalı əşyaların alınmasına ehtiyac yoxdur. Dekorun mürəkkəb elementlərindən burada istifadə olunmur. Muncuqdan əldə düzəlmə bəzəklər və pərdələr, sürrealist obrazlarla sovrulmuş rəsmlər, köhnədəbli musiqi alətləri, əllə rənglənmiş pəncərə pərdələri, qeyri-adi xırda-xuruş suvenirilər, çoxlu sevimli bəzək-düzəklər evin atmosferini daha çox səmimiyyət və istiliklə doldurur. Hippie üslubunda interyer ekoloji, xeyirxah, sülhsevər olmaqla yanaşı, eyni zamanda inqilabçı əhval-ruhiyyəsini və qarma-qarışıqlılığını itirmir. Hündür xovlu, parlaq ornamentli isti xalça üslubun istiliyini vurğulamaqla yaşayış məkanını daha komfortlu göstərir. Onun üstündə hippilər kimi ayaqyalın gəzmək olar. Rəngli abajurlar, ətirli çubuqlar, ətirli maddə ilə dolu borular bu illüziyaya əlavə kimi tətbiq oluna bilər. Bu cür vəziyyət xüsusi istirahət və özünə qulluq atmosferi yaradır. Belə əntiqə işıq nadir haldır, ona görə də müasir dizaynerlər hippie üslubunda işıq və kölgə oyununu yaratmaq üçün lüminesent işıqlandırmadan istifadə edirlər. Otaq gözlənilməzliliklərlə dolu olur – lampaları ən uyğunsuz yerlərdə çarpayının tumbaların içində, çarpayının əsasında, iş stolunun altında yerləşdirirlər. Hippie üslubunda interyerin işıqlandırılması maraqlı mövzulardan biridir. Altmədəniyyətin çiçəklənməsi dövründə bazar böyük çoxluqda eksklüziv və qeyri-adi stolüstü lampalar təklif edirdi. Stolüstü lampaların konstruksiyası içində fırlanan şəkillərin olmasını nəzərdə tuturdu. Bu cür gecə lampaları vasitəsilə tavan və divarlarda üzən balıqların və ya uçan quşların gözəl işartıları görünürdü.

Beləliklə, şərq tematikalı suvenirlər, muncuqdan məzəli əşyalar, şamlar, qum saati, heyvanların heykəlləri, nadir musiqi alətləri bütün bunlar hippy üslubunda interyeri tamamlayır. Hippü üslubunda çoxrəngli və ala-bəzək dizayn – bu qeyri-adi rənglərin ağılagəlməz çalarlarının, sevgi və günəşin simvolik isti rənglərinin və yaşıl rəngin uyğunluğudur.

Özünə hörmətlə yanaşan hər bir hippy üçün meditasiya həyatının ayrılmaz hissəsidir. Buna bənzər seanslar zamanı görülən əlvan həndəsi fiqurlar, dairələr, naxışlı ornamentlər, nöqtələr rəsm kimi çəkilirdi. Hippü interyerində vacib atributlardan biri göy qurşağıdır. Onun yaradılmasının bir neçə üsulları var. Məsələn, parlaq əlvan aksesuarlar, rənglərin kontrastı, iri printli şəkil – hippy altmədəniyyətinin fəlsəfəsini ifadə edən simvolik elementlər və s. Hippü xəyali və gözlənilməz, öz günəşliliyi və təbiətliliyi, enerjililiyi və sərbəstliyi ilə heyretləndirən üslubdur. İllüziyaların əlvanlığı, real dünyanın təhrif olunmuş sürrealist rəsmləri öz davamını təkrarolunmaz stilizə edilmiş interyerdə tapmışdır. Burada ikili fikir, məzəli əşya vizualizasiyası, sözlə ifadə olunmayan formalar hökm sürür. Evlərdə, kolleclərin kampusunda, hər yerdə hippilər yaşayış məkanlarını posterlərlə bəzəyirdilər. Onlar böyük, ucuz və rəngarəng olub divarın böyük hissəsini tuturdular. Bəzi posterlər o yerlərdə yaşayan insanların siyasi görüşlərini əks etdirirdi. Muncuqdan pərdələr, böyük döşəmə üstü yastıqlar, toxunma stol və stullar, hind tanrılarının heykəlcikləri, marokkan xalçaları və s. interyerin ayrılmaz elementləri idi. Tibet mandalları həm bəzək, həm də meditasiya üçün istifadə olunurdu. Divarlarda tez-tez göyqurşağı, ulduzlar və hətta freska görmək mümkün idi. Hippilərə qədər heç bir evdə demək olar ki, bitki yox idi. Təbiətə can atmaqla onlar evlərini həyatla doldururdular. Cəngəllik tipli yaşıllıq yaratmağa çalışırdılar, bəzən evin içində yaşıllıq bayırdan çox olurdu. Onların evlərinin ayrılmaz atributlarından biri stereosistem idi ki, imkanları daxilində ən yaxşı musiqi mərkəzlərini almağa can atırdılar.

Bölmə III. HIPPIİLƏRİN GEYİMLƏRİ VƏ ÜSLUBUN MODA SFERASINDA YERİ

3.1. Hippi hərəkətinin tərəfdarlarının geyimləri

Hippilər dünyanın ən sülhsevər altmədəniyyətlərindən biri hesab olunur. Dəb bu və ya digər geyim üslublarına təsirsiz ötürür. Lazım olan anda dizaynerlər xarici faktorların, meyl və istəklərin təsirini nəzərə almaqla kolleksiyaları xüsusi detallarla zənginləşdirərək üsluba yeni nəfəs verirlər. Belə dəyişilməz qeyri-formal liderlərə dəb aləmində azadlıq ruhu ilə qanadlanmış hippi üslubu aid edilir. Təbiətdən gələn gözəllik, bütün dünyaya məhəbbət, müharibə əleyhinə kəskin mövqe, sevgi və dostluğun təbliğatı – bütün bunların hamısı orijinal amerikan altmədəniyyətidir.

Hippi ötən əsrin ortalarının zidd üslub istiqamətidir. Onun tərəfdarlarının həyata öz baxışları var. Hippilər aktiv şəkildə hərbi hərəkətlərə qarşı çıxır, təbiətlə harmoniyada yaşamağa çağırır, sülh tərəfdarı olmağı təbliğ edirdilər. Onlar spesifik həyat tərzini sürürdülər. Geyimdə hippi üslubu unikal altmədəniyyətin imicinin əksidir. Öz orijinallığına görə hippi üslubu tanınır və böyük populyarlığa malikdir. O, boho üslubundan onunla fərqlənir ki, bu üslubda olan geyimlər orijinal materiallardan hazırlanır. Bu materiallar sağlamlıq üçün təhlükəsiz və bədən üçün rahatdır. Hippi üslubu özünü ifadə olub, təbiətlə ilhamlanmışdır. Bu sonsuz təxəyyül uçuşudur, cəmiyyətin yaradıcı təbəqəsi üçün nəzərdə tutulmuş geyimdir. Çərçivə və məhdudiyyətlər qəbulənməzdir. Bu geyimlər həmişə hadisələrin mərkəzində olmaq istəyənlər üçün nəzərdə tutulmuşdur. Bu üslub dəb əhval-ruhiyyəsinə tabe olmur. O, zamandan kənar mövcud olur və uyğun gəlməyən əşyaların uyğunlaşdırılması ilə fərqlənir. Hippilər üçün üslubların qarışdırılması, qayda və kanonların olmaması unikal obrazların yaradılması üçün xarakterikdir. Hippi üslubunda geyimlər parlaq boya və aksesuar, al-əlvən rənglərin böyük spektr çoxluğuna malikdir. Modellər sərbəst biçimi və rahatlığı ilə seçilir. Bu geyimlərdə yapışan siluet olmur, don, əmək və bluzlar bir qayda olaraq uçuşan formalı və yüngül olur. Geyim hərəkətləri məhdudlaşdırmır, biçim yüngül olur və obrazın qadınlığını vurğulayır. Denimdən olan geyimlər hippi üslubunun vizit kartı hesab olunur. Cins şalvarlardan əlavə nazik

və cins materialdan olan şortlar, jiletlər, gödəkçə və ətəklər dəbdə idi. Hippilərin atributları arasında əlvan və gözəl yamaqlar, cinslərdə sürtüklüklər, cırılmış, köhnəlmiş əşyalar məşhur idi. Yamaqlar məmulatın əsas materialından seçilirdi. Hippilərin qarderobları üçün süni və ya təbii köhnəlmiş əşyalar xas idi. Onların geyimləri ansamblıda parlaq printlərin qarışdırılması ilə fərqlənirdi. Bu geyimlər parlaq, al-əlvan və kütlədən seçilən idi. O ətrafdakıların diqqətini cəlb edirdi. Hippilərin üslubunda istifadə olunan aksesuarların əksəriyyəti əl işi olurdu. Üsluba parlaq və nəzərləri cəlb edən qadın makiyajı xarakterikdir. Hippilərin obrazı üçün aksesuarların çoxluğu yolveriləndir. Hər görünüş mümkün olan qədər feneçkalar, kulonlar, qolbaqlar eləcə də daşdan, ağac və muncuqdan olan massiv boyunbağlarla bəzədilirdi. Hippilərin aksesuarları universal və praktikdir. Bandana və yaylıqları baş örtüyü, saç bağı və ya kəmərin yerinə, bəzək əşyası qismində istifadə edirdilər.

Bu üsluba müxtəlif rəng çalarlarının inanılmaz coşqunluğu xarakterikdir. Rənglər və ya onların çalarları təbii, pastel, dolğun və ya turş ola bilərlər. Bu cərəyanın sevimli printlərinə düzgün formada olmayan rəng qurşaqları, abstrakt naxışlar, etnik və həndəsi motivlər, gül-çiçək tematikası aid edilirdi. Hippilərin obrazında təbii çalarlara tez-tez təsadüf olunurdu. Geyimlərdə daha çox səma tonları, yaşıl, qəhvəyi, qum, tünd göy, sarı, tünd qırmızı, boz-göy (denim) rənglərə rast gəlinirdi. Hippilərin üslubunda tutuqun rənglər, metal tikanlar və aqressiv bəzəklər qəbul olunmurdu. Rəng qammaları bütün dünyaya məhəbbətə və təbiətlə həmrəyliyə istiqamətlənirdi. Hippilərin hərəkətində geyimdə ən vacib nüanslardan biri etnik motivlər idi ki, bütün geyimlər – cinslər, donlar və ya futbol kolları (qısaqol nazik köynək) bu motivlərlə doldurulurdu. Bütöv dəbli obraz qəmsizlik, şənlik, hərəkət və seçim azadlığı ilə zənginləşdirilmişdi. Hippilərin necə geyindiğini başa düşmək üçün onların qarderobunu detallı olaraq nəzərdən keçirmək lazımdır.

Cinslər. Amerika Birləşmiş Ştatlarında cinsi hippilərin üslubunun baş geyiminə aid etmək olar. Əsas model klyoş, yəni aşağı hissəsi gen olan şalvarlar, cinslər hesab olunurdu. Gündəlik hippilərin obrazının əsasını klyoş (genəlmiş) - dizdən aşağıya doğru genələn cinslər təşkil edirdi. Hippilərin sayəsində bu məmulat işçi geyimi sırasından

çıxaraq üslub etalonuna çevrildi. Çox vaxt onun uzunluğu yerə çatır və ya ayaqları tamamilə örtürdü.

Bu tip əşyalar qadın və ya kişi üçün olmağından asılı olmayaraq, mütləq qaydada hər bir həqiqi hippinin qarderobunda olmalı idi. İdeal hippi cins şalvarları köhnəlmiş, çox geyinilmiş görünüşü ilə seçilir, sürtüklükləri, kəsikləri və yamaqları olurdu. Ansamblın cins şalvar kimi dəbli atributu çox vaxt aplikasiyalar, saçaq, muncuq, ağac muncuq dənəsi ilə bəzədilir və ya xüsusi boyalarla üzərində şüarlar yazılırdı. Bir qayda olaraq klyoş, yəni genəlmə dizdən başlayaraq aşağıya doğru genişlənir, dabanı örtürdü. Ənənəvi klyoş cins o zamana görə adət edilməmiş biçim formasından başqa da bir neçə xüsusiyyətlərə malik idi. Bu sürtüklük, çox geyinilmiş və ya süni köhnəldilmiş şalvar effekti idi. Orijinallıq və xüsusi gözəlliyi klyoş cinslər maraqlı və qeyri-adi dekorlarla (bəzəklərlə) birgə əldə edirdi: kovboy saçaqları, etnik naxış və ya güllü tikmələr, taxta muncuq dənəsi və ya təbii dəri ilə bəzədilmiş haşiyələr. Hippilər ruhən pasifist idilər, yəni müharibəyə qarşı dayanıqlı neqativ münasibət ifadə edirdilər. Ona görə də klyoş cinslər çox vaxt şüar tipli əlyazmaları ilə bəzədilir, bununla da insanları müharibəyə deyil məhəbbətə çağırırdılar. Üslublu cinslər, hətta kişi cinsləri belə oturan biçimə malik idi. Adətən, klyoş cinslər elə uzunluqda olurdu ki, gəzən zaman cinsin ətəyi yerə sürtülür və səlqişsiz saçaqlara çevrilirdi. Günümüzdə hippi üslubunda olan klyoş cinslər yüksək modanın tələblərinə uyğun olaraq əvvəlcədən bu tip detallarla bəzədilir.

Ətəklər. Hippi qadınların istifadə etdiyi ətəklər biçimin yüngüllüyü və sərbəstliyi ilə seçilirdi. Bir qayda olaraq, onlar uzun və al-əlvan rənglərdə olurdu. Bəzi ətək modelləri rəngarəng parça tikələrindən (hissələrindən) hazırlanırdı. Hippi üslubu qısa uzunluğu və mini biçimləri qəbul etmirdi. Nadir hallarda dizdən aşağı uzunluqda ətəklərə rast gəlinirdi. Ətəklərdə əsas uzunluq döşəməyə kimi qəbul edilir, biçimin forması isə trapesiya, günəş, klyoş və ya zəng şəklində olurdu.

Donlar və sarafanlar. Ənənəvi hippi üslubunda olan donlar sərbəst biçimə malik idi, yüngül əksərən də təbii parçalardan hazırlanırdı. Qız hippilərin qarderobunda xüsusi yeri sarafanlar (qolsuz üst qadın geyimi) tuturdu (Şəkli 4). Bu cür yay donu nazik çiyinbağları olan balaxonu (gen və uzun xalat) xatırladırdı.

“Çiçəklərin övladları” olan hippilərin ənənəvi donları hərəkətləri məhdudlaşdırmır, təbiiliyi, naturallığı eyni zamanda qadınlığı və romantizmi təbliğ edirdi. Donun tikildiyi material yüngül çit, fakturalı kətan, kontrast ipək, havalı şifon və ya rahat pambıq olurdu. Donların qolları çox zaman uzun və ya qısa klyoş formasında biçilirdi. Rəng uyğunluğu baxımından bir qayda olaraq ala-bəzək gül-çiçək printləri, etnik motivlər və ya həndəsi naxışlar çox istifadə olunurdu. Bu üslubda olan donların biçimi (fasonu) bənzərsiz olurdu. Hippilər sevgidə, kişi-qadın münasibətlərində azadlığı təbliğ etdikləri üçün sarafanları və ya donları alt geyimi olmadan geyinirdilər. Çox vaxt bu tip məmulatlar yarımsəffaf olurdular. Bu geyimlərin əsas fərqləndirici xüsusiyyəti üzərlərində rəngli çapların olması idi. Hippilərin üslubunda belə birmənalı olmayan donlar və ya sarafanlar mütləq uçuşan və axıntılı görünüşdə olmalı, heç bir qısa və oturan siluet formasına malik olmamalı idi. Üçbucaq haşiyələr, volanlar (qırçınlar), assimetriya və kəsiklər donu xüsusi valehedicilik və cəlbediciliklə zənginləşdirirdi.

Top və Futbol kəmərləri (qısaqol nazik köynək). Hippilərin üslubunda olan köynək və ya futbol kəmərlərinin həm kişi, həm də qadın qarderobuna birbaşa təsiri var idi. Demək olar ki, kişi köynəkləri qadın üçün olan köynəklərdən sadəcə ölçüsünə görə fərqlənirdi. Hippilərin qarderobuna məxsus olan bu əşyalar biçiminin minimallığı ilə fərqlənirdi. Məmulatların uzunluğu bel xəttindən ombanın orta hissəsi arasında dəyişirdi. Qısaqol köynəkləri adətən, şort və cinslərlə kombinə edir, maykalar isə uzun ətəklərlə geyinilirdi. Bununla belə, mayka və ətəklərin rəng uyğunluğu müxtəlif olur, yalnız naxışlarda bir və ya iki eyni rəng çalarına rast gəlmək mümkün idi.

Al-əlvən rəng uyğunluğu, çağırışçı şüarlar, etnik motivlər və ya parlaq həndəsə - bütün bunlar xüsusi gözəllik və yerinə düşən dekor hesab olunurdu. Köynəklər həyatdan ruhlanmış və sülh içində yaşayan xalqların milli geyimləri ilə oxşarlığa malik idi. Belə ki, daha çox sevilən printlərə qaraçı xalqının, hindlilərin, Bali və Nepal əhalisinin, eləcə də Mərkəzi Amerika induslarının motivləri aid edilirdi. Futbolka və köynəklərin üzərində heç bir brendin adı, loqotipi ola bilməzdi. Köynəklərin üstündə yeganə yazı – köynək sahibinin şəxsi əlyazması ilə yazılmış şüarlar və ya pasifistlərin “dünya xaçı” işarəsi ola bilərdi. Kişi futbol kəmərləri jiletin

altından kaftan və cins şalvarlarla geyinilirdi. Mütləq şəkildə etnik motivlər, parlaq detallarla təbii təbiətə yaxın çalarlarda kişi əşyaları geniş yayılmışdı. Qadınlar əlvan futbolkaları sarafanların altından geyinirdilər.

Hippi üslubunda olan köynəklərin rəng qamması bu gün də öz əlvanlığı ilə seçilir, bir neçə turş çalar əsas üstünlüyü təşkil edir.

Tunik və köynəklər. Tunik və köynək kimi məmulatların biçimi hippie üslubuna nəzərən ciddiliyi qəbul etmir və buna görə də klassik üslubdan fərqlənirdi. Bu məmulatlar şəffaf, parlaq, axıntılı uçuşan materiallardan hazırlandığına görə onlar geniş olur, bel xəttində kəmərlə bəzədilir və arxa ətəyinin olmasına görə fərqlənirdi.

Saç düzümləri. Hippie üslubunda obrazın yaradılmasında saç düzümü ilə bağlı heç bir problem yaranmırdı. Adətən, saç düzümü kimi səlqəsiz tökülmüş düzünə cığaya ayrılmış saçlardan istifadə olunur və saçların üstündən enli lent və ya nazik toxunma şerid taxılırdı. Çox vaxt aksesuarlar, çiçək, lələk və muncuq dənələri ilə bəzədilirdi. Hərdən saçların arasından xırda hörüklər də görünə bilirdi. Ayrı-ayrı saç düzümləri adi lentlə bağlanmış hörüklərdən ibarət olurdu. Hippilərdə saç düzümündə səlqəsizlik və sadəlik yüksək qiymətləndirilirdi və onlar üçün bu xarakterik bir hal idi. **Aksesuarları.** Xüsusi gözəllik və şarmı azad ruhlu hippilərə orijinal, öz əlləri ilə hazırlanmış aksesuarlar verirdi (Şəkil 3). Feneçka (rəngli saplarla muncuqlardan hörülmüş əllə düzəldilmiş bilərziklər) kimi tanınan və məşhur olan bu aksesuarı məhz hippie üslubu bütün dünyaya bəxş etdi. Ənənəvi altmədəniyyət insanlar arasında münasibətdə bütün dünyada sülhü təbliğ edirdi. Feneçka hippilərin təbirincə dostluq nişanəsi idi və bütün hədiyyələri eyni zamanda istifadə edirdilər. Özünü mümkün olan aksesuarlarla bəzəmək vərdişi yalnız qadınlara xas xüsusiyyət hesab olunmurdu.

Müasir kişi aksesuarları dəri qolbaq-kəmərlər, toxunma feneçka və daha nələr hippie cərəyanının irsi hesab olunur. Orijinallığı ilə seçilən bu altmədəniyyət öz qaydalarını diktə edir. Hippie üslubunda harmonik və realist obraz yaratmaq üçün aşağıdakı aksesuarlar lazımdır:

1. **Hayratniklər və ya başın ətrafına sarınaraq bağlanan bağlar.** Həm qadın, həm kişi nazik haşiyələri (obodok) dəridən, tekstil, sap, çiçək hətta metaldan

hazırlanırdı. Hayratniklər başın ətrafına sarınan bağ olub, hippilərin əsas atributlarından biridir. İngilis sözü “hair”dən götürülüb mənası saç deməkdir. Bu aksesuar 60-70-ci illərdə yaranıb və o dəqiqə də hippilərin altmədəniyyətinin vacib fərqləndirici nişanələrindən birinə çevrilib. Onlar sap, muncuq və demək olar ki, əl altında olan istənilən materialdan hazırlanırdı. Hayratniklər həm estetik, həm də praktik funksiya daşıyırdılar. Onun istifadəsinə fəlsəfi yanaşırdılar. Bu aksesuarın köməyi ilə “özünkü”ləri daha tez tanımaq olurdu.

2. **Sırğa.** Hippilərin qadın sırğaları mütləq iri və rəngarəng olurdu. Bu aksesuar yalnız metaldan deyil, dəri, tekstil və ya rəngli ləkələrdən hazırlana bilərdi. Hal hazırda hippilərin üslubunda hazırlanan sırğalar üçün istifadə olunan materiallar arasında polimer gil daha geniş yayılıb.

3. **Eynəklər.** Məşhur musiqiçi Con Lennənin üslubu bütün dünyada dairəvi formalı orijinal eynəklərə görə tanınır. Həmin vaxtlardan, eləcə də bu gün də bu cür kişi və ya qadın eynəkləri özünəməxsus gözəlliyə malikdir və həmişə də dəbdən kənar tendensiyalarda mövcuddur. Dairəvi formalı, parlaq şüşəli eynəklər məhz hippilərin altmədəniyyəti ilə əlaqəli hesab olunur.

4. **Muncuq və ya asma bəzək.** Hippilərin ən sevimli materialları ağac və metal olmuşdur. Asma bəzəklər muncuqlarla mütləq simvolikdir. Müasir hippilərin arasında kristal asma bəzəklər dəbdədir.

5. **Qolbaqlar (bilərziklər).** Bu cür bəzəklər yalnız qızlar üçün nəzərdə tutulmamışdır. Kişilərin qolbaqları da geniş populyarlığa malik idi. Bu tip qolbaqlar ağac, metal, keramikadan, toxunma bilərziklər isə rəngli sap və ya muncuqlardan hazırlanırdı.

Birmənalı olmayan, lakin belə cəlbedici hippilərin üslubu bu gün öz 2-ci qayıdışını yaşayır. Altmədəniyyətin təbliğ etdiyi geyimlər, aksesuarlar hətta insanların düşüncə tərzində - sülh tərəfdarı və müharibə əleyhinə mövqedə olmaq qeyri-adi maraqlıdır. Rahatlıq, özünəməxsus gözəllik, sadəlik və təbiilik, eləcə də orijinal kontrastlıqlar bu gündə müasir dəbli tendensiyaların zirvəsindədir.

3.2. “Hippi” üslubunun moda sferasında yeri və bu üslubda geyimlərin uyğunlaşdırılması

Hippilər geyimləri özləri hazırlamağa və ya köhnə əşyaları söküb başqa cür tikməyə üstünlük verirdilər. Onlar cins şalvarların kənarlarına rəngli yamaqlar tikirdilər. Abstrakt şəkilli alt köynəklər(maykalar), etnik üslubda köynəklər, kobud toxunuşlu koftalar, parça qırıntılarından tikilmiş qısaqol köynəklər onlarda yüksək qiymətləndirilirdi. Hippilər seksuallığı təbliğ etdikləri üçün qadınlar bəzən büsthaltersiz yarı şəffaf bluzlar geyinirdilər. Bu gün hippie üslubunda ipək geyimlər də belə effektiv görünür. Müasir modelyerlər də öz kolleksiyalarının yaradılması zamanı bu üslubun müəyyən elementlərindən istifadə edirlər (Şəkil 5). Əgər siz hippie üslubunda geyinməyə istəyirsinizsə yüngül donlar, havalı sarafanlar, şəbəkəli bluzlar çox uyğun gələcək. Hippilər çox zaman ayaqyalın gəzir, bəzən də alçaq altlıqlı səndəllər geyinirdilər. Qış fəslində saçaqlı çəkmələrlə milli motivlərlə bəzədilmiş sviter əla görünə bilər. Hippie üslubunu andıran yeganə əşya cins və ya klyoş şalvarlardır. Obrazı tamamlamaq üçün dəri jiletədən istifadə etmək olar. Bu geyimdə işgüzar görüşlərə getmək olmasa da, gündəlik geyim üçün çox rahatdır. Bandana, lentlər, boyun yaylıqları görünüşü tamamlayır. Hippie üslubunda geyimlər daha çox dolu xanımları cəlb edir. Bu üslub vasitəsilə onlar yüngül sərbəst bluz və donlarla bədənin çatışmazlıqlarını gizlətməyə çalışırlar. Hippilərə görə bədəndə paltar minimum olmalıdır, çünki onların düşüncə tərzlərinə görə çılpaq və ya yarıçılpaq gəzməkdə heç bir utançverici hal yoxdur. Hippie üslubu elə bir üslubdur ki, o nə klassik deyil, nə də ənənəvi, məhz buna görə onu hər kəs dəstəkləyib tamliqlə öz həyatına daxil edə bilməz. Bu üslub hamıya uyğun gəlməyə bilər. Belə olan halda onu istifadə etmək istəyən şəxs bu xüsusi üsluba uyğun gəlməlidir, nəinki üslubun özü şəxsə. Üslub kifayət qədər parlaq, yüngül və sərbəstdir. Kompleksiz, yüngül və pozitiv insanlara istiqamətlənmişdir. Bu üslub daha çox həyatının hər anından və yaşadığı hər gündən zövq almaq istəyən və hər cür sərhəd və çərçivələrdən kənara çıxmaq istəyən gənclər üçün daha uyğun gəlir. Həmçinin mülayim və sakit, rəngarəng əşyaları və onların uyğunluğunu sevənlər də bu üslubdan istifadə edə bilər.

Hippi üslubu dəqiq hər hansı bir çərçivələrdən azad ola bilməyən, maddi dəyərlərlə qayğılı olan insanların üslubu deyil. Hippilər heç bir qayda-qanunları, kanonları sevmir, qayğısız şəkildə yaşayır və həyata sevinir, dəb tendensiyalarını izləmir və ümumiyyətlə buna heç bir fikir vermirlər. Sərbəst və parlaq geyimlər sevməyən şəxslər özünü bu üslubda sınımsa daha yaxşı olar. Əlbəttə ki, gənc yaşlarından bu cür həyat tərzi sürənlər istisna olmaqla, hər yetkin və ya yaşlı insan belə gözlənilməz dəyişikliklərə birdən-birə qərar verə bilməz.   Obrazın yerinə düşən olması üçün ansamblın elementlərini düzgün seçmək lazımdır. Hippi obrazının əsası kimi cins şalvarları götürmək olar. Onlar yüngülvarı genəlməmiş ola bilər. Cins şalvarları al-əlvan köynək və tuniklərlə uyğunlaşdırmaq daha yaxşı olar. Əmək seçərkən geniş biçimli modellərə üstünlük vermək lazımdır. Ansambl üçün ideal variant krepedşin və ya şifondan hazırlanmış rezinli model ola bilər. O düyməli ağ topa və denimdən olan gen jilətə çox yaraşar. Obraza hippie ruhunu vermək üçün onu parlaq dekorlu kəmərlə tamamlamaq və başa rezinli saç bağı taxmaq olar. Aksesuar qismində bu obraza günəş eynəkləri, enli bilərziklər və feneçkalar uyğun gəlir. Qum rəngli kənar tikişlərdən saçaqları olan şalvarı iri, rəngli printləri olan ağ topla uyğunlaşdırmaq olar. Üslubun ideal olması üçün başa topla eyni rəng çalarında olan bandana geyinmək məsləhət görülə bilər. Gül-çiçəkli printləri olan pambıq şalvarları bej mayka, krem rəngli kardiyanla uyğunlaşdırmaq sərin yay axşamı üçün uğurlu ansambl ola bilər. Ümumi görünüşü səndəllər harmonik şəkildə tamamlayır. Əgər qarderobda cins gödəkçə varsa, onu parlaq topun üstündən geyinmək, şifon-midi-ətək əlavə etmək, üstü açıq toxunma ayaqqabı və çiyindən asma kiçik çanta ilə tamamlamaq olar. Bu obraz romantik görünər. Çoxsaylı kontrast yamaqlarla bəzədilmiş cinsləri, ağ üzərində rəngli printləri olan topun üstündən geyinilmiş qısa cins gödəkçə ilə uyğunlaşdırmaq olar. Bir neçə feneçka, toxunma beret və dəbli hippie üslubu hazırdır.

Eklektik üslub olan hippie üslubu həyatımıza parlaq rənglər, inqilabçı əhval ruhiyyə, azadlıq və həyatsevərliyi daxil olur. Bu sevilən üslub aşağıdakı moda evlərinin kolleksiyalarında yer almışdır: D&G, Michael Kors, Roberto Cavalli, Balmain Dries, Van Noten, Emilio Pucci və Marni Etro. Hippie üslubunda Diane von Furstenbergin don kolleksiyası dəbli kokteyl olub bilə-bilə səliqəsiz və zahiri

bəzəkliidir. Onun donları kifayət qədər ənənəvi və dəbli biçim ilə seçilir, boyunda çarpazlaşmış nazik bretellərlə saxlanan, iki səliqəli üçbucaq şəklində yerinə yetirilmiş açıq sinə və uçuşan, maksimal uzunluqda enli ətəklə xarakterizə olunur. Parçanın iri və koloritli rəsmləri ekzotik, tropik çiçəklərin və rəngarəng kəpənəklərin rəng uyğunluğunu təkrarlayır. Sadəlik, təbii cəlbedicilik, 60-cı illərin hippie hərəkətinin fərdiliyi və özünü ifadəsi öz təcəssümünü D&G dan olan maksi romantik donlarda tapır və bu geyimlər dəri səndəllərlə çox harmonik görünüş yaradır. Kolleksiyaların müxtəlifliyinə və al-əlvanlığına baxmayaraq bir ideya var ki, onların hamısını birləşdirir – bu 60-cı illərin dəbi ilə assosiasiyalardır. 60-cı illərdən geri dönmüş geyimlər eleqant, qadınsayağı, eyni zamanda parlaq və ekspressiv olub unudulmaz obraz və təkrarolunmaz üslub yaratmağa kömək edir.

Hippie üslubu bir çox müasir modelyerlər tərəfindən istifadə olunur, belə ki bu üslubda olan geyimlərə maraq ildən ilə artır. Hippie üslubuna marağın artmasının bir neçə səbələri var. Birincisi – sadəlik və rahatlıq. Eyni zamanda bu üslubda yaş sərhədləri yoxdur və öz istifadəçisindən müəyyən sosial statusa mənsub olmağı tələb etmir. Bütün dəbli kutyurələr hər fəsil bu üslubun elementlərini öz kolleksiyalarına daxil edirlər. Bu gün əminliklə demək olar ki, hippie üslubu ikinci qayıdışını yaşayır. 60-cı illərdə inanılmaz dərəcədə populyar olan bu üslub öz imkanlarını bir qədər də genişləndirərək bu gün yeni adı – hippie-şık adı ilə tanınır. Bu gün hippilər kimi görünmək üçün köhnədəbli əşyalar geyinməyə ehtiyac yoxdur. Müasir dəbsevərlərə parlaq gül-çiçək şəkilli sərbəst geyimləri bir neçə xarakter detallarla uyğunlaşdırmaq kifayətdir. Aksesuarlar həmişə hippie üslubu üçün böyük əhəmiyyətə malik olub. Mümkün olan ağacdan amulet və talismanlar, sap və muncuqdan feneçkalar, dəridən hörülmüş bilərziklər, enli şlyapalar, halqa və şəkillərlə bəzədilmiş yaylıqlar – bütün bunlar tək-cə geyimin tamamlanması üçün nəzərdə tutulmuş əlavələr deyil, həmçinin özünü ifadənin gözəl vasitələrindən biridir. O dövrün əsas aksesuarlarından biri açıq uzun saçlara taxılan lentlər idi. Yaylığa gəldikdə isə mütləq deyil ki, onu yalnız başa və ya boğaza bağlayasan. Bu dəbli aksesuarı bel, çanta və biləyə də bağlamaq olar. Dəbli obrazın yaradılması üçün baza əşyalar qismində aşağıdakıları istifadə etmək olar: uzun rəngli sarafanlar, uzun ətək və yüksəkbelli donlar, əllə toxunmuş koftalar,

tikməli al-əlvan tuniklər, enli köynəklər, tünd çalarlı ən adi cins şalvarlar, klyoş cinslər, ensiz zolaqlı şalvarlar, yamaqlı geyimlər, xəz jiletlər.

Unikal obrazın yaradılmasında orijinal və dəbli etnik üslubun böyük əhəmiyyəti ola bilər. Bu üslub rəsmi və işgüzar qəbullardan başqa istənilən vəziyyətlərdə dəbli və üslublu görünməyə imkan verir. Qarderobun seçilməsi zamanı toxunma və trikotaj məmulatlara, kürk və cins parçalara üstünlük verilməlidir. Dəbli obraz yaratmaq üçün bəzən sadə mayka və cins şalvarı hippie aksesuarları ilə tamamlamaq kifayətdir.

Əlavələr, yəni aksesuarlar obrazın yaradılmasında həlledici mövqe tuturdu. Hippie üslubunda ansamblın tərtib olunmasında aşağıdakılardan istifadə olunurdu:

1. Halqalar, rezinli saç bağları
2. Kulon, sırğa, boyunbağı, muncuqlar
3. Feneçkalar (geyimi bəzəmək üçün istifadə olunan xırda bəzək əşyaları)
4. Jqut və kəmərlər
5. Boyun yaylıqları
6. Müxtəlif sıxlıqlı təbii parçalardan hazırlanmış çantalar
7. Baş örtükləri (saç üçün bağlar, sarıqlar, bandama, ləçəklər)
8. Sadə və nəzərəcarpayan rahat ayaqqabılar.
9. Rəngli şüşələri olan eynəklər

Klyoş, qollarda feneçkalar, başda hayratniklər, parlaq köynəklər və səhlənkər görünüş – bütün bunlar hippiləri zəhmətkeşlərin sərt sıralarından fərqləndirirdi. 2000-ci illərdə hayratniklər hippie və qeyri-formallara aidiyyəti olmayan qızlar arasında geniş yayıldı. Yeni tendensiyanı hiss edən modelyerlər hayratniklərə bənzər bolluca straz, qiymətli daş-qaşlar və bər-bəzəklərlə zəngin aksesuarlar istehsal etməyə başladılar. Yeni aksesuarın hippie cərəyanının atributu hayratniklərlə heç bir ümumi cəhəti yox idi, onlar sadəcə adi saç lentlərini xatırladırdı. Halhazırda hayratnikləri çoxdanın hippilərində və ya gənc pionerlərdə görmək mümkündür.

Nəticə və təkliflər

Modelyerin işi yaratmaq, cəmiyyətin işi seçməkdir. Dəbin kütləyə daxil olması üçün onu sınamaq lazımdır. Bunu daha çox gənclər edir. Gənclərin xüsusiyyətləri ondan ibarətdir ki, gənc insanlar cəmiyyətdəki həyata hələ yenicə uyğunlaşır, ona görə də cəmiyyət tərəfindən təzyiq hiss edirlər. Bunun nəticəsində gənclər altmədəniyyət adı altında tanınan öz mədəni-sosial mühitini formalaşdırırlar. Gənc altmədəniyyətlərinin böyük hissəsi milli mədəniyyətin inkişafına xüsusi bir təsir göstərmir, onlar mədəniyyətin onun hüdudlarından kənara çıxmadan müəyyən gənc mühitində tələb olunan haşiyəyə alınmış təzahürüdür.

Hippilərin həyat tərzinin bəzi aspektləri çoxlu mübahisələr yaradır və birmənalı qiymətləndirilmir. “Çiçəklərin övladları” sayəsində onların düşüncəsinə görə şüurü genişləndirən narkotik vasitələr geniş yayıldı, seksual inqilab baş verdi, qeyri-ənənəvi seksual orientasiyalara və eynicinsli nikahlara dözümlü, həmçinin nudizm (çılpaq bədənə pərəstiş) geniş yayıldı. İstənilən halda cəmiyyət üçün hippilərin əhəmiyyətini qiymətləndirməmək olmaz. Neqativ hallarla yanaşı onlar dünyaya - azadlığa, hörmətə, özünü axtarışa və özünü ifadəyə əsaslanan yeni fəlsəfə hədiyyə etdilər. Lakin onlar üçün ən əsas bütün sevgidir. Hippilərin məşhur şüarı “Sənə lazım olan hər şey – sevgidir”.

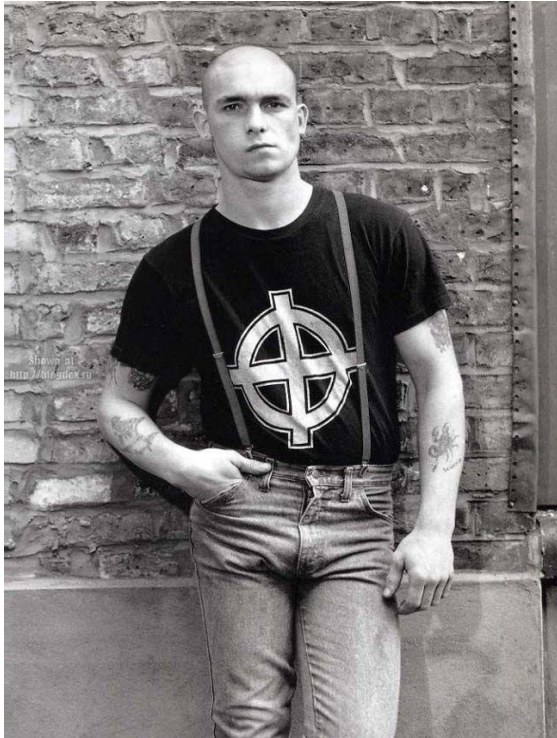
Baxmayaraq ki, hippi üslubu 60-cı illərdən qalma üslubdur, dizaynerlər hər vaxtları onu müasir dəbdə tətbiq etməyə çalışırlar. Üslub altmədəniyyətin zövqunu anlamayan bir çoxları üçün kifayət qədər uyğunsuz ola bilər, bir çox dizaynerlər hərəkətin əsas məğzini saxlamaqla, onu bir qədər dəyişdirərək öz kolleksiyalarında istifadə etməyə çalışırlar. Bu il bu üsluba nəzərəçarpan gül aplikasiyalı incə və zərif xətlili ayaqqabılar xarakterikdir. Hippilər insanlar arasında qarşılıqlı münasibətlərin yeni sistemini yaratmağa çalışırdılar. Hər şeyin ən yaxşısına nail olmağın tək yolunu sevgidə görürdülər. Öz görünüşləri ilə rəsmi mədəniyyətin normalarını inkar etdiklərini vurğulayırdılar. Hippilərin geyimləri bilərəkdən məsuliyyətsiz və səliqəsiz idi. Görünüşləri ilə cinsiyyətsizliyi nümayiş etdiridilər. Öz fərdiliklərinin axtarışı zamanı müxtəlif üslubların, dövrlərin və millətlərin geyimlərini

qarışdırırdılar. Əslində 60-80-cı illərdə mövcud olmuş hippy cərəyanı hal hazırda demək olar ki, yoxdur. Avropa və Amerikada hippiləri kütləvi şəkildə tapmaq olar. Hal hazırda hippilər gözəl tərtibatlı mənzillərdə yaşayır, hippy üslubu üçün xarakterik olan dama-dama geyimləri, cins şlavarları, hayratnik və feneçkaları yalnız əyləncə və festivallarda istifadə edirlər. Hippitə altmədəniyyəti əsl ideologiyasını itirsədə, onlardan hal hazırda da çoxlu tərəfdarları özünə cəlb edən zəngin mədəniyyət, musiqi, təkrəredilməz üslub qalmışdır. Hippilərin tərəqqisi keçdi. Buna baxmayaraq, bu gün uzunsaçlı və yamaqlı gənc insanlara az rast gəlinir. Hippitə qocaman gənc altmədəniyyətlərindəndir. Bir çox sonrakı altmədəniyyətlər öz başlanğıclarını məhz onlardan götürmüşdür. Xüsusilə, feneçkalara olan xüsusi məhəbbəti, reperlərin danışq dilini onlardan götürüblər. Hippitə cərəyanı bir çox psixodelik tendensiyaların ulu valideyni olmuşdur: belə ki, meydança və küçələrdə alov şousu göstərən gənclər, demək olar ki, işıq şousu göstərən hippilərin birbaşa davamçılarıdır. Onların əhəmiyyətini qiymətləndirməmək düzgün olmaz. Onların fəlsəfəsi ikili xarakter daşıyırdı. Cəmiyyətə hippitə hərəkətinin təsiri ilə baş verənlərin bir hissəsi bunlardır: irq müxtəlifliliyinə dözümlü, dəbə təsir, sağlam qidanın populyarlaşması, vegeterianlıq, müharibə əleyhinə hərəkət, orduda alternativ xidmətə görə hərəkət, ekoloji hərəkət, sərbəst səyahətlər, feminizmin yaranması və inkişafı, qadın hüquqlarına görə hərəkət. Gördüyümüz kimi, hippitə altmədəniyyəti bir çox məsələlərdə səmərəli olub, çox vaxt cəmiyyət üçün faydalı idi. Onu da, unutmamaq lazımdır ki, onların sayəsində şüuru aydınladan narkotik vasitələrin istifadəsi geniş yayıldı. Beləliklə, hippilər bir çox digər altmədəniyyətlər kimi mübahisəli təzahürdür. Onu nə ideallaşdırmaq, nə də narkomaniya və psixodeliyaya aparən neqativ təzahür kimi də baxmaq lazım deyil. Onu arzulamaq qalır ki, onun tərəfdarları neqativ hallardan imtina edib, hippilərdən yalnız sülhsevərliyi, həyata məhəbbəti, parlaqlıq və pozitivliyi irsən alsınlar. Hippilər altmədəniyyət tarixinə öz əmanətlərini qoymuşlar. Onların musiqiləri bu gün də hippitə olmayan bir çox insanlar arasında belə böyük populyarlığa malikdir. Özünü aparma qaydaları və həyat təzləri də öz izlərini buraxmışdır. Hippilərin geyinmə manerasını və aksesuarlarını bu gün də görmək mümkündür.

İSTİFADƏ OLUNMUŞ ƏDƏBİYYAT SİYAHISI

1. Левикова С.И. Молодежная субкультура. [Текст] / – М.: 2004 – с. 381.
2. Туркатенко. Молодежные субкультуры сегодня. [Текст] / Знание – Сила – 2007 – январь – с. 59-64.
3. Хойбнер Т. Вызов неприкаянных: модные волны и молодежные течения – теды, хиппи, панки. – М.: 1990 – с.301.
4. Музалевская, Ю.Е., Ю.В. (2012) Филосовские аспекты возникновения молодежных субкультур битников, хиппи // Вестник Орловского государственного университета, Серия: Новые гуманитарные исследования. № 6 (26) с.228-231.
5. <https://www.yavmode.ru>
6. <https://www.cutur.ru>
7. <https://www.ethnoboho.ru>
8. <https://www.ria.ru>
9. <https://www.ask4style.ru>
10. <https://www.indiastyle.ru>
11. <https://www.vplate.ru>
12. <http://www.port2all.dp.ua/pozitiff/29653-khippi-deti-cvetov.-istoriya-dvizhenija.html>
13. http://hazzen.com/publications/articles/istorija-subkultury-hippi-chast_i
14. <http://rainbow-gatherings.blogspot.ru>
15. <http://vo-one.net/statyi/hippi.html>

ƏLAVƏLƏR

Şəkil 1. Müxtəlif altmədəniyyətlərin nümayəndələri: modlar, skinhedlər, panklar, qotlar.

Şəkil 2. Hippilərin al-əlvan mikroavtobusu, 50-60-cı illərin hippiləri.

Şəkil 3. Hippilərin istifadə etdikləri aksesuarlar.

Şəkil 4. Etnik,hippi və boho üslublarının oxşar və fərqli xüsusiyyətləri

Şəkil 5. Müasir moda sferasında hippie üslubunda olan geyimlər